

VAJNORSKÉ *novinky*

1-2/2022
ročník XXVIII
—
nepredajné

Dvojmesačník občanov
mestskej časti
Bratislava-Vajnory

**Martin Babjak: Vo Vajnoroch
sa nám páči**

O včielkach a včelároch

**Dostavba Základnej školy
K. Brúderovej**

V čísle sa dočítate

Str. 3	Milí Vajnorači! príhovor starostu Mestskej časti Bratislava-Vajnory Ing. Michala Vlčeka; Jedna z najväčších investícií v histórii Vajnor	Str. 16–18	Zlepšenie bezpečnosti na cestách...
Str. 4	Informácie zo zasadnutia miestneho zastupiteľstva, Participatívny rozpočet 2022	Str. 19	Výtvarná fantázia detí Detské ihrisko na Koniarkovej má potenciál byť jedno z naj
Str. 5	Čo na to starosta?	Str. 20	Radovánky zimy na detských výkresoch, Knižné tipy pre deti a ich rodičov
Str. 6	Zimné radovánky na ľadovej ploche pre všetkých; Čistenie Račianskeho potoka	Str. 21	Teta zima v Materskej škole sv. Jána Pavla II. Snehové vločky nadelili deťom radosť
Str. 7	Kultúrny dom si už zaslúži opravu; Ako ďalej, Seniorodom Vajnory? Bezpečnejšie priechody vo Vajnoroch	Str. 22–23	Žiarivé iskričky v očiach a úsmev na tvári našich detí V novej škole v septembri
Str. 8	Parlament od marca zásadne obmedzuje parkovanie na chodníkoch; Jubilanti Senior klubu Vajnory	Str. 24–25	Príbehy Vajnorského ornamentu (10)
Str. 9	Millerka ze Širokého	Str. 26–28	M. Babjak: Vo Vajnoroch sa nám páči, sme tu spokojní
Str. 10	Na Vianoce sa Vajnory vyparádili; Bezpečnejšie na internete? Nadácia Vajnory Shopping City	Str. 29	Významné osobnosti vo Vajnoroch – Karol Plicka, Gabriel Faure a mnohí ďalší...
Str. 11	Ako ďalej vo vajnorových vinohradoch?	Str. 30–31	Počiatky a pôsobnosť nášho dychového orchestra (10)
Str. 12–13	Sonda do antroponymie Vajnor (1) Vajnorskí seniori pokračujú v štúdiu na Univerzite tretieho veku...	Str. 32–33	Čo hovorí kronika Prešporská obec Vajnory (9) Slávnostné uvítanie detí
Str. 14–15	O včielkach, včelároch a čo s tým súvisí Vo Vajnoroch vzniká pumptrack	Str. 34–35	Vajnorské futbalové legendy
		Str. 36–37	Život FK Vajnory
		Str. 38	Harmonogram pristavenia veľkokapacitných kontajnerov
		Str. 39	Termíny zberu triedeného odpadu
		Str. 40	Urobili sme

CENNÍK INZERCIE

ROZMERY		CENA V EUR	
		bez DPH	s DPH
a)	1 strana: 21 × 29,7 cm	440,00	528,00
b)	1/2 strany: 13 × 19 cm	260,00	312,00
c)	1/4 strany: 9 × 13 cm	140,00	168,00
d)	1/8 strany: 6 × 9 cm	90,00	108,00
e)	1/16 strany: 4,5 × 6 cm	60,00	72,00
f)	cena plošného inzerátu atypických rozmerov (za 1 cm ²)	1,40	1,68
g)	Komerčná riadková inzercia (predám, kúpim, služby a pod.) za 1 slovo (tel. číslo = 1 slovo)	0,75	0,90
Politická inzercia: 1,5 násobok ceny bežnej inzercie vo Vajnorských novinkách			
Zľavy: Pri opakovanom uverejnení inzerátu 3 až 4 krát za sebou: zľava 10 %; 5 a viackrát za sebou = zľava 20 %			

ZBAVTE SA STARÝCH SPOTREBIČOV EKOLOGICKY A ZDARMA!

Vašu starú práčku, chladničku, mikrovlnku alebo iný spotrebič zo skupiny bielej techniky vám zadarmo vyzdvihneme priamo z vašej adresy a odvezieme na ekologickú recykláciu.

Navštívte www.zberelektroodpadu.sk a objednajte si bezplatný odvoz starého spotrebiča priamo z vašej adresy.

DÔLEŽITÉ KONTAKTY

Hlásenie porúch BVS: 0800 121 333

Hlásenie porúch ZSE: 0800 111 567

Hlásenie porúch VO: 02/63 81 01 51

Hasičská služba: 150, 112, **Záchraná služba:** 155, 112

Mestská polícia: 159, **Havarijná služba:** 0123

OLO: 02/50 11 01 11

MIESTNY ÚRAD

Mestská časť Bratislava-Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava

Tel. číslo do digitálnej ústredne: 0850 24 25 24

e-mailová adresa: vajnory@vajnory.sk

**VAJNORSKÉ
NOVINKY**

e-mail: redakcia@vajnory.sk

Internetová adresa:

www.vajnory.sk

Dvojmesačník obyvateľov mestskej časti Bratislava-Vajnory. Vydáva Vajnorská podporná spoločnosť, sídlo: Pod lipami 2, 831 07 Bratislava, IČO: 00 304 565. ISSN 1339-0201. **Registračné číslo:** EV 3049/09. **Redakcia:** MÚ Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava. **Náklad:** 2 200 výtlačkov. **Nepredajné.** Uzávierka 28. 1. 2022, Vydané 7. 3. 2022, číslo 1–2/2022, ročník XXVIII. **Číslo zostavil:** PhDr. Stanislav Bachleďa. **Redakčná rada:** predsedníčka Ing. Soňa Molnárová, **členovia:** Marek Grebečí, Ing. Václav Fekete, Jozef Šimonovič, Alexandra Görcsová **Jazyková úprava:** Mgr. Jela Lukyová. **Tlač:** KASICO, a. s., Hagarova 9, 831 51 Bratislava **Inzeráty:** redakcia@vajnory.sk. Vydavateľ nezodpovedá za obsah inzerátov. Redakcia nevracia nevyžiadané rukopisy a fotografie. Za obsah jednotlivých príspevkov zodpovedajú v plnom rozsahu autori. Názory autorov a redakcie nemusia byť totožné.

Milí Vajnoráci,

v úvode mi dovoľte zaželať Vám v roku 2022. Veľa zdravia, energie a vzájomného porozumenia. Úprimne verím, že tento rok sa bude spájať s definitívnym prekonaním pandémie

a návratom k bežnému životu a fungovaniu. Návratu od virtuálneho sveta k osobnému kontaktu, posilneniu sociálneho a kultúrneho života a upevnenia vzájomného porozumenia a akceptovania sa bez ohľadu na rozdielnosť názoru.

Vo Vajnoroch nás tento rok čakajú viaceré väčšie projekty, ktorých financovanie pripravujeme a uchádzajme sa z fondov Európskej únie. Prostredníctvom týchto zdrojov máme možnosť realizovať aj väčšie zámery. Už v týchto dňoch začíname s prístavbou základnej školy Kataríny Brúderovej v hodnote skoro 3 milióny eur. V objeme 2 milióny eur z rovnakých zdrojov pripravujeme vybudovanie nového zariadenia pre seniorov.

Možnosť a efektívne čerpanie financovanie zo zdrojov európskej únie má zároveň pozitívny dopad na rozpočet našej mestskej časti, peniaze Vás všetkých. Vieme smerovať viac zdrojov do menších a dôležitých zámerov do kvality bývania v našej mestskej časti. Či už sú to zelenšie, krajšie a bezpečnejšie ulice, ale vieme sa posunúť v zámeroch, ktoré dlhodobo cítime ako potrebné no boli ťažšie dosiahnuteľné. Vajnory sú nás všetkých a zaslúžia si byť stále krajšie a s kolegami na úrade pre to budeme robiť aj naďalej maximum.

Michal Vlček

Jedna z najväčších investícií v histórii Vajnor

Snímka: archív

Dostavba Základnej školy Kataríny Brúderovej, predstavuje jednu z najväčších investícií v histórii mestskej časti Bratislava-Vajnory.

Mestskej časti sa podarilo na tento projekt získať z európskych fondov 2,7 milióna eur, ktoré budú použité na vybudovanie šiestich nových tried, dvoch odborných učební a jednej pohybovej triedy. Vďaka tomu vznikne pre deti z Vajnor 200 nových miest. Podobná investícia bola nevyhnutná vzhľadom na to, že škola už dosiahla maximálnu kapacitu a pre poskytovanie kvalitnej výučby bolo potrebné školu rozšíriť. Okrem prístavby získali Vajnory aj prostriedky na vybudovanie nového multifunkčného ihriska, bežeckej dráhy, vonkajšej učebne či workoutového ihriska.

V DOBREJ SPOLOČNOSTI

Dňa 21. januára sa starosta mestskej časti Michal Vlček zúčastnil na tlačovej konferencii ministerky investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Veroniky Remišovej, župana Bratislavského samosprávneho kraja Juraja Drobu a starostov a starostiek obcí, ktorým sa podarilo uspieť v 40-miliónovej výzve na dostavbu, rozšírenie a vybudovanie nových škôl.

Vajnory sa tak ocitli v dobrej spoločnosti obcí, ktorým sa vďaka prostriedkom z európskych fondov podarí vyriešiť večný problém bratislavských samospráv – kapacity v školách a škôlkach. „Veľmi sa teším, že Vajnory vo výzve uspeli a podarí sa nám zvýšiť nielen kapacitu našej základnej školy, ale aj zrenovovať školský dvor, ktorý už potreboval poriadnu generálnu opravu“, vysvetlil Vlček. „Je treba si uvedomiť, že prístavba školy bude mať minimálny vplyv na rozpočet mestskej časti, a to vďaka štrukturálnym fondom. Chcem sa preto poďakovať aj mojim kolegom, ktorí sa o tento úspech pričínili“, doplnil Vlček.

Vizualizácie dostavby ZŠ Kataríny Brúderovej

Informácie zo zasadnutia miestneho zastupiteľstva

Text: Veronika Feketeová, **Snímka:** archív

Na poslednom rokovaní miestneho zastupiteľstva v roku 2021, ktoré sa uskutočnilo v utorok 14. decembra, patrilo medzi hlavné témy programu schválenie rozpočtu na rok 2022 s výhľadom na roky 2023 a 2024 a schválenie viacerých žiadostí o nenávratný finančný príspevok.

Konkrétne ide o nasledovných päť žiadostí. Dve žiadosti boli podané za účelom vybudovania nového senior domu, zariadenia pre seniorov a špecializovaného zariadenia pre seniorov, o ktoré už minulosti mestská časť neúspešne žiadala a je plánované ho postaviť v lokalite Pri pastierni. Ďalšou žiadosťou je tiež opakovaná žiadosť o podporu pri vybudovaní integrovaného parkoviska pri železničnej stanici ako alternatívnej a ekologickejšej možnosti dopravy priamo do centra mesta za cca 10 minút. Nakoľko chce mestská časť pokračovať v revitalizácii nášho Vajnorského ľudového domu, na ktorom aj aktuálne prebiehajú rekonštrukčné práce, bola poda-

ná žiadosť o dotáciu na ďalšiu podporu tohto projektu. A poslednou žiadosťou je podpora a zlepšenie infraštruktúry domu kultúry. Napriek ešte stále pretrvávajúcemu obdobiu protipandemických opatrení, myslíme aj na dlhodobejšie možnosti využitia tohto priestoru pre naše lokálne organizácie a spolky, pre občanov, ako aj pre účely rôznych programov mestskej časti.

Poslanci schválili prenájmy pozemkov pod garážami alebo v lokalite Vajnorských jazier pre súkromné osoby, ako aj prenájom pozemku pre predajňu potravín Terno. V rade školy bola vykonaná zmena v rade zástupcov zriaďovateľa, t. j. mestskej časti. Ďalej boli na programe ostatného zastupiteľstva pravidelné body súvisiace s prípravou pre nasledujúci rok, a to harmonogram činnosti miestneho zastupiteľstva, harmonogram kultúrnych, športových a spoločenských podujatí a plán termínov pre uzavretie manželstva v našej mestskej časti pre rok 2022.

Miestny kontrolór predložil na zastupiteľstvo plán kontrol na prvý polrok 2022, ktorý bol poslancami schválený bez pripomienok a v rámci pravidelných kontrol bolo vypracované stanovisko k návrhu už spomenutého rozpočtu pre rok 2022 a stav dlhu mestskej časti.

V rámci bodu rôzne poslanci diskutovali a prijali uznesenie k vypracovanému dopravnému prieskumu a dopravno-kapacitnému posúdeniu stavu MČ Vajnory, ktorý dala vypracovať naša mestská poslankyňa.

Zastupiteľstvo je v čase jeho konania pravidelne vysielané naživo prostredníctvom sociálnej siete Facebook i stránky Vajnory – dedina v meste. Najbližšie rokovanie miestneho zastupiteľstva je naplánované 5. mája 2022.

Participatívny rozpočet 2022. Svoje návrhy zasielajte do 31. marca 2022

Text: redakcia

Aj tento rok vám ponúkame možnosť podieľať sa na využití sumy 12 000 eur z vajnského rozpočtu. V decembri 2021 poslanci MZ schválili rozpočet mestskej časti aj s touto položkou.

Opäť budete mať možnosť navrhovať vylepšenia našej mestskej časti a následne hlasovať o návrhoch, z ktorých tie úspešné budú zrealizované.

Minulý rok sme z tohto rozpočtu sme zrealizovali návrh inštalácie cykloservisných stojanov na ulici Na doline a pri cykloprístrešku na vajnorskej vlakovej stanici.

ZÁKLADNÉ PRAVIDLÁ FUNGOVANIA PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTU

Zámerom návrhu na využitie participatívneho rozpočtu má byť **konkrétne opatrenie**, ktoré bude **slúžiť obyvateľom mestskej časti** a prispeje **k skvalitneniu a zlepšeniu života** v mestskej časti.

Navrhnutý projekt môže mať charakter jednoduchej zmeny verejného priestoru alebo môže pre obyvateľov mestskej časti podporiť nové kultúrne podujatia či služby.

Projekt sa však môže realizovať **len na území mestskej časti a na majetku mestskej časti alebo na majetku v správe mestskej časti BA-Vajnory.**

Aby sme mohli realizovať viac projektov, odporúčaná suma, ktorou je možné podporiť jeden návrh, je 3 000 eur.

Návrhy nám zasielajte do 31. marca 2022. Návrhy môžete podávať **písomne** (hodiť do schránky pri miestnom úrade alebo zaslať poštou), **telefonicky alebo elektronicky na e-mail: vajnory@vajnory.sk.**

V priebehu mesiaca návrhy vyhodnotíme a vypracujeme štandardný cenový odhad návrhov, ktoré potom uverejníme na našej vajnorskej webovej stránke www.vajnory.sk, ako aj vo Vajnorských novinkách, a v priebehu mesiacov apríl/máj hlasovaním rozhodnete o tom, ktoré z návrhov v tomto roku spoločne zrealizujeme.

Čo na to starosta?

Snímka: archív

► **Vláda schválila v januári nové stavebné zákony, ktoré majú výrazne urýchliť povoľovanie stavieb. Ako hodnotíte túto zmenu a aký vplyv to bude mať na Vajnory?**

Ak by boli zákony schválené v uvedenej podobe, môžu veľmi negatívnym spôsobom ovplyvniť charakter miest, obcí a mestských častí, ako sú aj Vajnory. Ohrozujú naše postavenie a doterajšie kompetencie. A ešte nebezpečnejšie je, že obmedzujú aj postavenie samotných obyvateľov a ich možnosť reagovať a oprávnené ovplyvňovať kvalitu života vo svojom meste, ale aj v bezprostrednom susedstve. V prípade mestskej časti Bratislava-Vajnory by strata možnosti ovplyvniť výstavbu a rozvoj znamenala nenahraditeľné straty. Metódou „o nás bez nás“ by hrozil zánik jedinečného rázu dediny v meste, ktorý je pre nás charakteristický. Vajnory by stratili to, ako ich naši obyvatelia, ale aj návštevníci, poznajú. Som presvedčený, že podobné prípady nenapraviteľných strát lokálneho charakteru by hrozili na celom Slovensku. Prišli by sme o kontrolu nad rozsiahlymi plochami v katastrálnom území a obyvateľom by sa zúžilo právo vyjadrovať sa k tomu, čo sa v ich susedstve deje.

Nepochybne potrebujeme zmenu stavebných zákonov, ale určite nie takýmto neodborným a nekvalitným spôsobom. Preto verím, že pripravované zmeny, ktoré môžu mať zásadné negatívne dopady na život ľudí v obciach a mestách, sa v ďalšom legislatívnom procese, aj po vlne odporu, ktorá sa voči návrhom zdvihla, zastavia.

► **Veľmi sa mi páči, že vo Vajnoroch sme ako jediná mestská časť mali ľadovú plochu. No je vidieť, že najlepšie časy má už za sebou. Bude táto ľadová plocha funkčná aj budúci rok?**

Ďakujem veľmi pekne, že ste si všimli, že medzi ľadovými plochami sme tento rok unikáť. Priznám sa, poďakovanie patrí predovšetkým kolegovi z hospodárskej správy, ktorí podali nadľudský výkon, aby sa im podarilo technicky spojiť našu „staručkú“ ľadovú plochu. A to už nehovorím o večeroch, kedy tam mrzli pri príprave ľadu. Technický stav plochy, chladiaceho zariadenia a s tým súvisiace finančné náklady na opravy a údržbu sa ukazujú v súčasnosti ako neudržateľné. Pripravujeme kompletnú revitalizáciu a zlepšenie športového areálu, koncom minulého roka

Starosta MČ Vajnory M. Vlček

sme podpísali dlhoročnú nájomnú zmluvu na prenájom priľahlých pozemkov, čím sme scelili potrebné územie. Finalizuje sa pumptracková dráha a čaká nás jej oficiálne predstavenie. Ďalším krokom rozvoja športu na Alviane by mohla byť nová ľadová plocha.

Aktuálne už máme spracovaný jej projekt a výhodou bude celoročná prevádzka. V zime bude slúžiť na korčuľovanie a hokej a v lete na hokejbal, florbal a malý futbal. Projekt je finančne náročný, tak ako tomu bolo doteraz pri iných investičných zámeroch, snažíme sa získať aj externé zdroje cez nenávratné finančné príspevky či dotácie. Jednou z takých je aj grantový program pre rozvoj športu v Bratislave, na magistráte hlavného mesta, v ktorom sa uchádzame o finančný príspevok na vybudovanie novej ľadovej plochy.

► **Od 1. marca má platiť chodníkový zákon, ktorý môže spôsobiť, že veľa parkovacích miest zanikne. Ako hodnotíte túto novelu zákona a ako sme na ňu pripravení po technickej stránke?**

Rozhodne mám pochopenie pre takýto zámer, ktorým sa chce Slovensko pripojiť k vyspelým mestám v Európe, kde je parkovanie na chodníku mimo vyznačených miest zakázané. Naše ulice idú nad limity svojich kapacít a potrebujeme nájsť rovnováhu pri ich využívaní tak, aby za kratší koniec neťahalí tí najslabší. Či už sú to ro-

dičia s kočkami, alebo naši seniori, ktorí si zaslúžia svoju bezpečnú časť ulice. Problémom je, že nás parlament svojím nie príliš koncepčným procesom dostal pod tlak, keď nám na zavedenie tak zásadnej zmeny dal len tri mesiace. Od momentu, keď bolo jasné, čo nám parlament pripravil, sme sa vo Vajnoroch začali na zmeny pripravovať.

Kolegov na úseku dopravy som požiadal o prípravu pasportu nevyznačených parkovacích miest, o ktoré v dôsledku novely na území Vajnor prídeme, a pripravujeme variantné návrhy riešenia parkovania v najexponovanejších lokalitách. Či už vyznačovaním parkovacích miest, alebo zjednosmernením ulíc. V súčasnosti existuje možnosť posunúť platnosť uvedenej novely zákona na apríl 2023, ktorú preferuje magistrát hlavného mesta, prípadne presun účinnosti zákona na rok 2024, o ktorom hovoria niektorí poslanci.

Bez ohľadu na výsledok sme rozhodnutí pokračovať v začatých krokoch a pripraviť naše cesty a chodníky na túto zmenu, ktorá nás skôr či neskôr čaká.

V prípade otázok kontaktujte:
starosta@vajnory.sk

Zimné radovánky na ľadovej ploche pre všetkých

Text: redakcia

Snímka: Martin Bača

Mestská časť pripravila tento rok možnosť zimného vyžitia na ľadovej ploche (nielen) pre svojich obyvateľov.

Korčuľovanie a hokej na jazerách je pre mnohých skôr len spomienkou. Kvôli klimatickým zmenám si mladšie generácie nemôžu vybehnúť s korčuľami prevesenými cez rameno na zamrznutú plochu kedykoľvek im srdce zapiští. Preto sme radi, že môžeme obyvateľom poskytnúť kvalitnú náhradu v podobe umelej ľadovej plochy. V prevádzke je s prestávkami už šesťnásť rokov. Posledné dva roky, žiaľ, nemohla svojich návštevníkov potešiť kvôli epidemiologickej situácii. Návštevníci mohli od 24. januára využiť na športovanie dve možnosti.

Plocha je prístupná pre jednotlivcov i pre kolektívy, ktoré si klzisko môžu prenajať. Hokejovým partiám sú k dispozícii aj bránky. Prevádzka klziska sa riadi platnou vyhláškou a funguje v režime OTP, aby bola zabezpečená ochrana zdravia návštevníkov. Ľad sme schopní udržať aj pri teplote + 8 až + 10 stupňov Celzia. Lenže chladiace trubice už nie sú v najlepšom stave, preto plánujeme kompletnú technickú obnovu plochy. Tá sa teší obľube nielen u obyvateľov Vajnory, ale aj okolitých mestských častí. Túto službu chceme ľuďom poskytnúť aj v budúcnosti. Korčuľovanie je pre verejnosť bezplatné.

Klzisko sa nachádza v športovom areáli Alviano. Mestská časť plánuje postupné obnovenie tohto športoviska, ktorého súčasťou bude aj multifunkčná športová hala. Predstaviteliaestskej časti sa v posledný januárový týždeň stretli so zástupcami SZLH a nadviazali na dlhodobý zámer vybudovania národného hokejového centra. Vajnory by sa tak stali základňou slovenského hokeja. Pandémia pribrzdila mnoho vecí a jednou z nich bol aj tento projekt. Zástupcovia zväzu nás informovali, že ich záujem pretrváva a radi by pokračovali v realizácii tohto cieľa v súčinnosti s mestskou časťou Vajnory. Starosta Michal Vlček tejto myšlienke vyjadril podporu a zdôraznil, že rozvoj športu je jedna z jeho priorit.

V areáli sa momentálne realizujú práce pre vznik pumptrackovej dráhy pre bicykle, kolobežky, skejtbordy a kolieskové korčule. Spolupráca so SZLH by so sebou mohla priniesť aj ďalšie nové kvalitné priestory s pestrejšími možnosťami pre športové a voľnočasové aktivity. Možno sa raz dočkáme aj vajnorského hokejového družstva.

Bude nám ctou, ak priložíme aj my, mestská časť Vajnory, ruku k dielu a na našom ľade vyrastie taká úspešná generácia hokejistov, akou boli naši „zlatí chlapci“.

Čistenie Račianskeho potoka

Text: redakcia **Snímka:** archív

Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik, Odštepny závod Bratislava, Správa vnútorných vôd Šamorín zabezpečí čistenie koryta Račianskeho potoka na území k. ú. Rača a k. ú. Vajnory.

Práce sa začali dňa 17. 01. 2022 na ulici Pri Šajbách a budú postupovať dolu po prúde až k zaústeniu do Šúrskeho kanála (t. j. 3,8 km). Počas tohto čistenia sa budú ich stroje pohybovať po pobrežných pozemkoch Račianskeho potoka, čo spôsobí dočasné obmedzenie pohybu chodcov a cyklistov, a taktiež ich dočasné rozjazdenie.

Po ukončení prác budú tieto pozemky upravené a zatravnené. Dĺžka prác je závislá od mnohých iných nepredvídateľných okolností, odhadom cca 6 – 8 mesiacov.

Tento úsek Račianskeho potoka musia prečistiť od naplavenín, dnových sedimentov a rastlínstva, ktoré značne zmenšuje prietokový profil tohto koryta a pri intenzívnych dažďoch by mohlo nastať aj jeho vybreženie, nakoľko Račiansky potok odvádza vodu z takmer celého územia Rače a časti Vajnory. Celková rozloha povodia Račianskeho potoka je cca 22,7 km².

Vyčistenie koryta je aj vo verejnom záujme, nakoľko jeho zanedbanie by mohlo spôsobiť pri výdatnejších dažďoch veľké škody vybrežením vody do zastavaného územia (povodňová situácia). Vyčistením koryta sa zlepšia odtokové pomery a zväčší sa jeho kapacita, čo výrazne pomôže pri privalových dažďoch.

Kultúrny dom si už zaslúži opravu

Text: redakcia

Snímka: Martin Bača

Oblúbený kultúrny dom v Parku Pod lipami je v prevádzke už od r 2015. Za ten čas došlo, pochopiteľne, k jeho opotrebovaniu, čo sme si všimli aj počas pandemickej situácie, kedy sa kultúrny dom premenil na testovacie či očkovacie miesto.

Uvedomujúc si potrebu jeho čiastočnej renovácie, pripravili sme a podali sme žiadosť na Ministerstvo kultúry SR o nenávratný finančný príspevok za účelom realizácie projektu s názvom Modernizácia infraštruktúry DK Vajnory. Cieľom je, ako už bolo spomenuté, jeho renovácia a vnútorná modernizácia, ktorá ho prispôsobí súčasnej dobe.

Možno spomenúť napríklad elektronickú informačnú tabuľu, ktorá sa bude nachádzať pri vstupe, výmena sa bude týkať aj audio a video techniky, ktorá už má najlepšie časy za sebou, jej výmena nám pomôže skvalitniť predstavenia, koncerty a iné podujatia organizované v DK Vajnory. Pandémia naplno ukázala potrebu vylepšenia hygienických prvkov v rámci kultúrneho domu, ktoré

Oblúbený Kultúrny dom vo Vajnoroch prešiel výraznejšou rekonštrukciou naposledy v roku 2015

lepšie ochránia zdravie návštevníkov. Za účelom úspory energie a šetrenia životného prostredia sa bude realizovať výmena okien a dverí, ktoré by mali spĺňať najnovšie normy.

Ako ďalej, Seniordom Vajnory?

Text: redakcia

Napriek tomu, že o tom nehovoríme, na projekte senior domu intenzívne pracujeme a v projekte sme pokročili. Už samotná pandémia ukázala, ako je dôležité starať sa o našich seniorov. Preto jednou z investičných priorít mestskej časti je aj naďalej vybudovanie nového senior domu.

Mestská časť má pripravený projekt nového senior domu v lokalite Pri pastiarni, s ktorým sa uchádza o externé finančné zdroje. Na poslednom miestnom zastupiteľstve v roku 2021 schválili po-

slanci zámer prihlásiť sa opätovne s týmto projektom do výzvy ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie. Podobnú žiadosť mestská časť podala aj v roku 2018, tá ale nebola úspešná. Do novej výzvy sa mestská časť hlási s novým, revidovaným projektom. Na základe dôkladných konzultácií so zástupcami ministerstva bol projekt z predchádzajúcej žiadosti prepracovaný a v súčasnosti prebieha jeho schvaľovací proces. Vyhodnotenie žiadosti by mohlo byť zverejnené už v priebehu nadchádzajúcich mesiacov, čo by znamenalo, že realizácia projektu senior domu by mohla začať už tento rok.

Bezpečnejšie priechody vo Vajnoroch

Text: redakcia

Snímka: Martin Bača

Priechody na Rybníckej, na Roľníckej pri zdravotnom stredisku a pri zastávke Hospodárska boli dlhodobo problematické. Hlavne v zimných mesiacoch, keď sa skôr stmieva, hrozilo na priechode nešťastie.

Napriek tomu, že priechody sa nachádzajú na magistrálnych komunikáciách, rozhodla sa mestská časť vziať problém do vlastných rúk a vyriešiť ho. Samotné vybudovanie osvetlenia vyzerá zdanlivo jednoducho, ale predchádza mu zložitý povolovací proces, ktorý môže trvať mesiace až roky. Úsilie sa vyplatilo a od decembra všetky tri priechody svietia a umožňujú chodcom bezpečnejší prechod cez cestu.

Okrem osvetlenia bolo obnovené aj cestné dopravné značenie. Vajnory tak majú tri bezpečnejšie priechody, na osvetlení ďalších sa postupne pracuje.

Koncom roka osvetlila mestská časť tri priechody pre chodcov

JUBILANTI SENIOR KLUBU VAJNORY

Peter Zeman,
70 rokov
narodený 7. 1. 1952

Jaroslav Fekete,
95 rokov
narodený 27. 1. 1927

Blanka Bajbarová,
80 rokov
narodená 18. 2. 1942

Helena Jančeková,
75 rokov
narodená 21. 2. 1947

Lýdia Ondrisová, 60 rokov
narodená 28. 2. 1952

Srdečne blahoželáme.

Parlament od marca zásadne obmedzuje parkovanie na chodníkoch

Mimo vyznačených parkovacích miest už o par dní nezaparkujete. Bratislava a jej mestské časti prídu o tisícky neoznačených parkovacích státi. Časť stratených miest sa môže nahradiť zjednosmernením ulice a vyznačením nových parkovacích miest.

RÝCHLE A ZÁSADNÉ ZMENY BEZ DISKUSIE

Samosprávy v každom väčšom slovenskom meste ostali koncom roka prekvapené a zaskočené. Národná rada SR totiž bez akejkoľvek diskusie veľmi prekvapivo schválila v novele cestného zákona zámer zákazu parkovania na chodníkoch mimo vyznačeného parkovacieho miesta. Koncom novembra 2021 bola zmena schválená len postredníctvom jednoduchého poslaneckého pozmeňovacieho návrhu v druhom čítaní. Mestá a obce, na pleciach ktorých stojí celá realizácia, sa tak k tomuto zámeru nestihli ani len vyjadriť. Nekoncepčný legislatívny proces dostal pod tlak aj mestskú časť Vajnory, ktorá má na prípravu tak zásadnej zmeny len tri mesiace.

BRATISLAVA HĽADÁ RIEŠENIA

Zákaz parkovania na chodníkoch mimo vyznačených parkovacích státi bol jediným predmetom mimoriadneho januárového on-line stretnutia primátora Bratislavy Matúša Valla so starostami mestských častí. Lídri bratislavskej samosprávy vyjadrili pochopenie pre zámer, ktorý chcel Slovensko pripojiť k ostatným štátom v Európe, kde je parkovanie na chodníku mimo vyznačených miest zakázané. Spoločne sa zhodli na tom, že bratislavské ulice idú už teraz na limity svojich dopravných kapacít. Samosprávy si plne uvedomujú potrebu hľadať rovnováhu pri ich využívaní tak, aby za kratší koniec neťahali len tí najslabší. Chodci, či už sú to rodičia s kočíkmi alebo naši seniori, si tiež zaslúžia svoju bezpečnú časť ulice. Problémom ostáva časový rámec pre realizáciu záme-

ru. Bez dostatočnej prípravy však aj dobrá myšlienka narazí na odpor mnohých, ktorí by ju za iných okolností podporili. Najmä vo veľkých mestských častiach s hustou sídliskovou zástavbou bude zásadným problémom v tak krátkom čase nájsť realizovateľné riešenia už teraz komplikovanej statickej dopravy.

Do diskusie sa v zložitej situácii zapojili aj záujmové združenia samosprávy. Združenie miest a obcí a únia miest navrhujú odloženie platnosti novely na január 2023 a neskôr. Vzhľadom na krátkosť času je ale úspech podobného apelu veľmi otáznym.

AKO ĎALEJ VO VAJNORÁCH?

Na bleskovú zmenu cestného zákona sa začali pripravovať aj Vajnory. Starosta mestskej časti Michal Vlček zadal odborným kapacitám miestneho úradu pokyn pre prípravu pasportu nevyznačených parkovacích státi, o ktoré v dôsledku novely na území Vajnor prídeme. Prvé analýzy ukazujú, že v dôsledku novely by v našej mestskej časti malo dôjsť k zániku približne 1250 takýchto miest. Zároveň sa pripravujú variantné návrhy riešenia parkovania v najexponovanejších lokalitách, a to či už vyznačovaním parkovacích miest tam, kde to technické normy umožnia, ako aj zjednosmernením ulíc s následným vytvorením nových parkovacích miest. Mestská časť pri tvorbe podkladov spolupracuje aj na mestskej úrovni.

Riešenie statickej dopravy je dlhodobou prioritou samosprávy, o čom svedčí aj finišujúci projekt integrovaného parkoviska pri železničnej stanici.

Novou iniciatívou je vyvolanie rokovania s okresným úradom v Bratislave, výsledkom ktorých by mohol byť nájom pozemkov vo vlastníctve štátu, umožňujúci posilniť parkovacie kapacity na Rybníčnej ulici.

SylvoRehab

Fyzioterapia
Masáže
Elektroliečba
Ortopedické vložky

0902 406 566 www.sylvorehab.sk

Roľnícka 16 info@sylvorehab.sk
Vajnory

Millerka ze Širokého

Text: Norbert Surányi
Snímka: Marek Grebeči

Krásny zimný deň, sneh vŕzga pod nohami, krajina ticho spí spokojným zimným spánkom. V pozadí sa mieša cvakanie vinohradníckych nožníc s vravou bláznov, ktorí sa odhodlali ostrihať ešte ďalšie riadky vo vinohrade s poetickým menom Široké.

Z času na čas zaznie otázka: „Dobre to strihám?“ Odpoveď je jasná: „Ak nie je z čoho strihať, tak to strihni na hlavu!“ Miestami vypukne smiech sprevádzaný hromžením kvôli zamotaným výhonkom či lekcii uštedrenej ostňami divých černíc. „Zrátajte aj poškodené stĺpiky!“ zaznie niekoho hlas v pozadí. „Máme veľké nožnice?“, podobné žiadosti lietajú vzduchom medzi zablúdené snehové vločky, ktoré nám dávajú jasne najavo, že zima ešte neskončila. Po krátkej čajovej prestávke je zrejmé, že strihanie ešte neskončilo, ale „Dáme to!“, zaznie povzbudzujúci pokrik. A tak po pár týždňoch cvakania a diskusiách typu „Čo je to vlastne za odrodu?“ zostáva za partičkou, ktorá sa zhodla na spoločnom mene Via Vitis – Vajnorský vinohradnícky spolok, utešená kôпка ostrihaných výhonkov starého viniča. Práca to bola ťažká, ale čaká ich toho ešte oveľa viac. Krajina sa zamkla a ľudia sa učia trpkému významu slova „lockdown“. Jediná možnosť úniku a vyvetrania hlavy je príroda. Na výzvu záchrany a obnovy prostredia sa pomaly hlásia zamknutí dobrovoľníci, hľadajúci únik do prírody. Plastové himalájske vlajočky, pozostatky z viazania viniča z minulých rokov, sa strácajú v hladných ústach odpadových vriec. Popri tejto

Predjarná starostlivosť

Zimný strážca

nenáročnej činnosti prichádza dodávka s vykšeftovanými betónovými stĺpkami z Jura. Aj drôtenka sa našla, hrdzavo schúlená v pivniciach či šopách, čakajúca na naplnenie svojho osudu. Bartel funguje výborne, bežným platidlom pri zháňaní materiálu sa stáva pár fliaš vína z minulého roku. Aspoň sa overila teória recyklácie a využitie už nepotrebných vecí, ktoré by skončili na skládke. Šesť plných vriec plastu začína svoj nový život niekde v recyklačných zariadeniach.

Vinohrad sa pomaly prebúdzá a je čas na prvý postrek. Obchod išiel dobre, predalo sa všetko minuloročné víno aj s dobrovoľným príspevkom. Ľudia sú štedrý a naďalej pomáhajú prácou i finančne. Krásne východy slnka pri rannom postrekovaní či západ slnka po kľčovaní náletových drevín je odmenou zanietných vinohradníkov. Zelená farba láka tráviť svoj čas čoraz častejšie vo vinohrade. Súperenie so srnkami je ďalšou výzvou, ktorá je ukončená elektrickým ohradníkom.

Dni sú už dlhé a teplé, vinohrad je zelený, chránený bio postrekmi a stáva sa druhým domovom dobrodruhov zo spolku. Zatiaľ čo skupinka architektov buduje nové útočisko z okolitého materiálu, nastáva čas na predstavenie vykonanej práce. Prichádza svätý Urban a s pomocou božích služobníkov sa stáva patrónom zachráneného vinohradu. V jarnom ovzduší sa mieša dobrá nálada s ľudovými pesničkami, opernými áriami a kultúrny život sa vlieva medzi riadky

vinohradu ako vína miestnych vinohradníkov do pohárov prvých návštevníkov komunitného vinohradu. Zelené práce, kosenie a opäť kosenie sa stávajú denným chlebičkom, prerušovaným občasným veselím na prezentáciách a kultúrnych podujatiach. Výzvy poletujúce internetovými diaľnicami lákajú pomocníkov a patrónov, cyklistov oslovuje vinohradnícky fejsbúk priamo vo vinici. Letný slnovrat oznamuje čas bilančovania, posledné zelené práce a netreplivé sledovanie stupnice refraktometra. „Je to tam, dvadsaťjeden a pol!“, cukornatosť výborná, množstvo síce mizivé, ale predsa len plní príviesny vozík. Strapce miznúce v mlynkoodstopkovači potvrdili záverečné práce vo vinohrade a začiatok pivničných prác. Najviac jej však budú mať ušľachtilé kvasinky. Po niekoľkých týždňoch čakania, bublotania kvasných uzáverov a krste mladých vín na vajnorskom poľnohospodárskom družstve prišiel čas ochutnať výsledok tvrdej práce nadšencov. „Millerka, iskrivá, voňavá, tá naša vajnorská, ze Širokého!“, zhodli sme sa všetci.

A jak sme tak koštovali, tie omamné percentá nám pomaly stúpali do hláv a tak sme tie naše hlavy dali dokopy, papiere sme poposielali a tým pádom aj tie daniarske 2% si môžeme vypýtať. Ak Vám teda nie je jedno kam tie vaše peniaze z daní poputujú, vypíšte si tlačivá z našej stránky.

NA VIANOCE SA VAJNORY VYPARÁDILI

Vianoce vo Vajnoroch zdobilo nové vianočné osvetlenie

Text: redakcia; **Snímka:** archív

Vianoce bez vianočného stromčeka si nevie predstaviť nik. Vajnory bez poriadnej vianočnej výzdoby sme si nevedeli predstaviť ani my na miestnom úrade.

Tento rok pribudlo viacero svetelných reťazí do Parku Pod lipami, osvetlený bol aj kultúrny dom a pódium. Od tohto roku máme v parku aj živý vianočný stromček, ktorý nám bude robiť radosť najbližšie roky. Výzdoba pribudla aj na Roľníckej ulici, kde sme na svetelné osvetlenie osadili svetelné konštrukcie, ktoré lemujú celú ulicu. Vysvietený bol aj vianočný stromček na Roľníckej a pribudla aj svetelná aleja.

Najväčší úspech ale zožal vianočný adventný veniec, ktorý sa nachádzal pri základnej škole. Na vianočnú výzdobu sme mali od vás iba pozitívne ohlasy a už teraz premýšľame, akou výzdobou vás potešíme na Veľkú noc.

Bezpečnejšie na internete? Preventívna kampaň Policajného zboru v Bratislave

Internet používajú denne milióny ľudí. Je síce bohatým zdrojom informácií, ale aj množstva nebezpečných hrozieb. Je potrebné dodržiavať niekoľko základných pravidiel, aby sme zvýšili našu schopnosť chrániť sa pred týmito hrozbami.

ČO JE TEDA NAJDÔLEŽITEJŠIE A NAJJEDNODUCHŠIE?

ZÁKLADOM JE SILNÉ HESLO.

Heslo by malo byť náhodné a nemalo by súvisieť s vami či s vašimi blízkymi (napr. dátum narodenia). Nepoužívajte rovnaké heslo nikde inde. Heslo by malo byť unikátne.

SÚKROMNÉ ÚDAJE SÚ SÚKROMNÉ! ROVNAKO AKO HESLÁ A PIN KÓDY.

Na sociálnych sieťach alebo pri používaní emailovej komunikácie sa môžete stretnúť s požiadavkou o zaslanie užívateľského mena, hesla alebo aj PIN kódu z SMS. Ak vás kontaktuje poskytovateľ služieb a žiada od vás uvedené informácie, túto žiadosť ignorujte. Namiesto toho kontaktujte spoločnosť prostredníctvom kontaktných údajov na jej oficiálnych webových stránkach a overte si, či je táto požiadavka pravá. Na túto správu/email nereagujte a odstráňte ju.

ODHLÁSTE SA!

Po ukončení svojej práce sa nezapudnite odhlásiť. Možno banalita, ale takto skomplikujete prácu prípadnému útočníkovi.

Nadácia Vajnory Shopping City

Aj v roku 2022 sa uchádzame o vašu priazeň a podporu, ktorou nám umožníte prispieť na projekty prospešné pre obyvateľov našej mestskej časti Bratislava-Vajnory.

V uplynulých rokoch nadácia podporila obidve základné školy vo Vajnoroch, prispela skautom na nákup potrebných pomôcok i na obnovu fasády domov v pamiatkovej zóne. Minulý rok venovala časť finančných prostriedkov na obnovu organa ako kultúrneho dedičstva vo vajnorskom kostole.

K darovaniu 2 % z dane je potrebné zaslať príslušnému daňovému úradu vyplnené tlačivo Vyhlásenie o poukázaní podielu zaplatenej dane z príjmov fyzickej osoby s údajmi nadácie:

IČO:31 751 911; **Právna forma:** nadácia
Názov: Nadácia Vajnory Shopping City;
Adresa: Tomanova 51, 831 07 Bratislava

Vyplnené „vyhlásenie“ s údajmi nadácie nájdete na webovej stránke vsc.sk s priložením potvrdenia o zaplatení dane zo závislej činnosti od svojho zamestnávateľa. Ďakujeme všetkým vám, ktorí túto nadáciu podporíte.

PROSTRIEDKY Z PRÍSPEVKOV 2 % DANE PÔJDU NA:

- ochranu a podporu zdravia, sociálnej pomoci najmä starších ľudí, detí a mládeže,
- zachovanie kultúrneho dedičstva Vajnôr,
- podporu vzdelávania a športových aktivít detí a mládeže,
- ďalšie aktivity podľa nadačnej listiny, ktoré sú viazané na obyvateľov a život v našej mestskej časti Bratislava-Vajnory.

Ako ďalej vo vajnorských vinohradoch?

Text: Ing. Václav Fekete
Snímky: Michal Szalay

Milí občania. V čase Vášho čítania týchto riadkov sa už bude písať rok 2022. Takže úvodom všetko najlepšie v novom roku, pohodu v rodinách a úspechy v práci. Samozrejme aj potešenie pri svojich koníčkoch. V tomto článku by som sa chcel venovať problematike vinohradníctva, keďže sa jedná nielen o náročnú prácu, ale aj zaujímavého koníčka.

Obdobie decembra a januára je obdobím zrenia vína, jeho ochutnávania a príslušným ďalším prácam s vínom. Je to ale aj obdobie hodnotenia a prípravy na ďalšiu sezónu. Čo sa podarilo nášmu VSV – Vinohradníckemu spolku Vajnory v roku 2021? Je to hlavne naštartovanie obrábania viac ako 15 ha vinohradov vlastným spolkom, oslovenými majiteľmi vinohradov a tiež zabezpečením kontaktov medzi majiteľmi a záujemcami o prenájom z radov skúsených, ale aj nových vinohradníkov. Vyzerá to tak, že absolútnej väčšine sa práca zapáčila a budú naďalej pokračovať v obrábaní. V ponuke sú pre záujemcov aj ďalšie plochy.

Tiež sme získali dôležité poznatky pri obrábaní komunitného vinohradu a jeho ochrane pred zverou. Uľahčí nám to práce v roku 2022. Za významné pokladáme nadviazané kontakty so skúsenými vinármi, ako sú Mi-

Výmena skúseností spojená s ochutnávkou vína u pána Máťuša v Rači

loš Máťuš z Rače, Michal Kosorín zo Svätého Jura a Milan Pavelka z Pezinka. Od nich sme získali nielen praktické, ale aj teoretické vedomosti. Spolupráca bude pokračovať.

Tešíme sa z nového vína, ktoré určite budete môcť ochutnať na našich akciách. Špeciálne sa to týka Dušana Kozuba a Jozefa Takáča, ktorí nám venovali nielen demižóny, malý preš, ale aj ďalšie vybavenie.

Čo v novom roku? Určite sa viackrát stretne rada spolku, aby sme spresnili ciele pre novú sezónu. Touto cestou využívam možnosť osloviť opätovne zatiaľ pasívnych majiteľov vrátených vinohradov k zamysleniu sa, čo ďalej? Lebo už máte pravdepodobne po-

slednú príležitosť na záchranu svojich vinohradov. Pomôžeme vám ich identifikovať v teréne. Tiež by ste si mali pozrieť aj zatiaľ nevrátené vinice, keďže nie všetky terasy týchto viníc PD obrába. Než sa začne rezanie viniča, je potrebné prejsť zanedbané vinice, skontrolovať chýbajúce stĺpiky a tiež zakúpiť drôty. Tieto práce by mali byť aj zrealizované ešte pred vlastnými prácami s viničom, lebo následne sa môžete (môžeme) dostať do časového stresu, keďže začnú tlačiť termíny vlastných prác s viničom. Tiež je to čas na odstránenie náletových drevín, ktoré sú značne rozmnožené. Treba tiež skontrolovať melioračné jarky a prístupové cesty. Čo sa týka riešenia vodného režimu, v decembri a januári sme zorganizovali päť brigád. Riešili sme čistenie potoka Struha vo vinohradoch, ktorý bol v kritickom úseku zanesený až po úroveň terénu. Voda sa vylievala do vinice Olšie a zhoršovala významne možnosti obrábania. Tiež sme čistili okolie studničky pri Jelši. Cieľom je obnoviť jej funkciu. Brigády budú pokračovať. Bližšie na našej stránke VSV – Vinohradnícky spolok Vajnory a v ďalších číslach Vajnorských noviniek.

V princípe je takmer jedno, ktorý z dvoch vajnorských spolkov oslovíte. Našich funkcionárov poznáte. Zatiaľ sa však z našej strany nemienime spájať, keďže naše filozofie na spôsob a množstvo záchran viníc sa výrazne líšia. Tiež sme presvedčení, že samostatne sa rýchlejšie posúvame vpred. Napriek tomu sa tešíme na námety a spoluprácu, hoci zatiaľ je väčšia spolupráca s mimo vajnorskými dobrovoľníkmi.

Sledovanie zrenia vína a práca s vínom s pánom Kosorínom v pivnici vo Svätom Jure

Sonda do antroponymie Vajnor (1)

Text: Michal Slivka
Snímky: archív

Dejiny Vajnor sú pestré, zaujímavé, a preto, veríme, bude prítiažlivým cyklus článkov o vývine mien obyvateľov Vajnor od minulosti do súčasnosti. Popredný slovenský historik, archeológ a vysokoškolský pedagóg Doc. PhDr. Michal Slivka, Csc. (predstavili sme ho v obsiahlom článku Vajnorských noviniek č 9.-10. 2020), dlhoročný obyvateľ Vajnor, sa podujal pátrať po pôvode tunajších nositeľov zaujímavých krstných mien i priezvisk, ktorých vznik a význam si často neuvedomujeme, čo je prirodzené, keďže sa s nimi denne stretávame. Dnes prinášame prvú časť trojdielnej série zaujímavých článkov a veríme, že zaujmú nielen našich obyvateľov.

ZNAMENIE MENA – „NOMEN OMEN“

Onomastika je náuka (veda) o vlastných menách, ich tvorení v historickom vývoji (grécke slovo onomoto = meno). Dnes je zaradená do samostatnej disciplíny jazykovedy. Do okruhu vlastných mien patria topografické (napr. chotárne) názvy, mená živočíchov a rastlín – tzv. bionymá a pre nás dôležité naše vlastné mená (antroponymia v zložení anthropos = človek + onoma = meno) a priezviská alebo prezývky, t.j. od koreňa „zvať“ – nazývať. Oddávna púťali pozornosť najmä bádateľov z okruhu spoločenských vied pre ich spoločenskú závažnosť v komunikačnom styku i v štátnej administratíve a v ich spoločenskom fungovaní. V súčasnosti vyžaduje rad samostatných prác (u nás hlavne V. Blanár, 2009 a M. Majtán, 2014) a onomastika má dnes svoju vrcholnú medzinárodnú organizáciu. Preto je nutné siahnúť po syntetických prácach susedných krajín.

Istý podnet k napísaniu tohto príspevku vyvolal popredný historik Peter Šoltés, keď mi na začiatku decembra zavolať a oznámil, že vo Vajnoroch bude televízia natáčať reláciu SK – Dejiny venovanú tejto tematike. Bol jej scenáristom. Pýtal sa ma, odkiaľ sa

Vajnory okolo roku 1933, priestorm pred kostolom. Vľavo cirkevná škola

nabrali nezvyčajné mená, ktoré čítal na náhrobkoch vajnorského cintorína, ako Teofil, Títus, Tichomír, Izidor alebo Hedviga, Celestína, Aloisia. Bol za tým farár Ferdiš Juriga, veľký národovec a poslanec uhorského snemu, ktorý tunajšiu farnosť spravoval od r. 1905, 13 rokov? Aj on mal značnú zásluhu na udeľovaní krstných mien, čo explicitne priznal vo svojich tlačou vydaných memoároch Blahozvest' vzkriesenia (1937): „...aby vraj Slováci neboli sami Janovci, akoby viac svätých ani nepoznali.“ (s.13).

Exemplárnym príkladom je nedávno blahorečený Títus Zeman - mučeník, ktorému bol priradený sviatok na 8. januára, t.j. na deň, keď v roku 1969 umrel. Narodil sa 4. januára a v tomto mesiaci (26. januára) sa svätili apoštolskí nasledovníci Títus spolu s Timotejom. Keď bola v roku 2003 vyhlásená za blahoslavenú Zdenka Schelingová, rodná z Oravskej Krivej (1916 – 1955), výskyt tohto českého mena na Orave vyvolal v určitých kruhoch údiv. Treba však zdôrazniť, že jej krstné meno bolo Cecília a pri obliečke prijala rehoľné meno Zdenka, ako sestra v nemocnici v Bratislave. Bolo to v čase, keď pápež Pius X. v r. 1907 potvrdil uctievanie českej patrónky Zdislavy ako patrónky opatrovania chorých (svätorečená až

v r.1995). Znamenie mena – „nomen omen“ eklatantne napĺňa biblickú myšlienku: vaše mená budú zapísané v knihe života.

Farár Ferdiš Juriga krstil dve známe ľudové umelkyne Vajnor – Hedvigu Polákovú (nar. 13. 10. 1907) a Hedvigu Krištofičovou (nar. 6. 10. 1909). Nakoľko 16. októbra bol sviatok poľsko-sliezskej svätice Hedvivy (14.10.1243 v Trzebnici, neskoršie známeho pútného miesta), tak s obľubou sa toto ženské meno ujalo aj vo Vajnoroch (Zemanová, Pilná a iné). S Jurigovým ideovým zameraním na cyrilo-metodskú tradíciu, napojenú na moravský Velehrad propagovali s jeho – ako spomínal – „najmilšími priateľmi“ dr. Kolískom a dr. Stojanom kult „vierozvestcov“ sv. Cyrila a Metoda.

Meno Cyril stalo sa dominantné (v rodine Zemanovcov, Číkovcov, Panákovcov), menej Metod (Zeman, nar. 1906). Rovnako sa uplatňovali mená českých svätcov (Albert Polák, nar.1906, Albert Fekete, nar. 1907 i Vojtech Belaj, nar. 1920 pri sviatku Vojtechovej smrti 23. 4. 997 a tiež národného svätca Václava – Fekete, nar. 1913). To je len jedna fáza výskytu mien – tzv. jurigovská (od r. 1905 do júna 1918). Juriga nechal vedľa kostola postaviť školu (dnešná cirkevná), ktorej zák-

ladný kameň bol položený 12. júna 1910 a za dva roky bola vystavaná za richtára Štefana Pilného, kostolníka Jána Fašunga a výborníkov Feketeho, Krištofiča, Lešku, Srnu a Soboliča. V škole cez deti učil aj rodičov. Starší donedávna spomínali, ako pred výučbou mali na lavici vyložiť ruky, či ich mali čisté, vreckovku na utieranie nosa, patričky k motívácií pobožnosti a peniaz ako znak majetnosti a šetrnosti.

Dnešné Vajnory, ktoré od roku 1946 stali sa súčasťou Bratislavy, vykazujú pomerne veľký počet obyvateľov – 6098 (približne ani nie taký počet mala Bratislava okolo roku 1500). V čase pripojenia k mestu mali 2670 obyvateľov, národnostne boli to Slováci, konfesionálne katolíci. Štatistika v roku 1869 vykazovala 230 domov, v ktorých žilo 1215 obyvateľov. Nás však zaujímajú mená týchto obyvateľov, ktoré môžeme stopovať len z cirkevnej matriky narodených z r. 1725 – 1929 (v Archíve mesta Bratislava), z krajiných súpisov z r. 1715 a 1720, Urbáru z r.

1767 (Maďarský krajinský archív) a kanonicých vizitácií z r.1756 a1781 (fara Vajnory).

Zoznamy vykazujú, že najčastejším menom bol Martin, Michal a Ján, potom Juraj, Pavol, Tomáš, Štefan a menej už Matej, Peter, Andrej, Jakub a Vavrinec. Zo ženských mien predovšetkým Mária a Anna, čo je zjavom celoeurópskym. V európskom folklóre sa tradovalo, že diabol nepokúša ženy o mene Mária, podobne ako u Michala a Jozefa. V rodinnej tradícii boli zaužívané mená predkov (starých rodičov alebo priamo otca). V stredoveku, ale aj v novoveku bola veľká úmrtnosť detí, a tak po zomrelom dieťati následne prevzalo jeho meno ďalšie narodené dieťa (skrz vitálnej energie). Často sa dávalo meno Adam, biblicky „človek, ktorý dal všetkým mená“ (1. kniha Mojžiša) a „svoju ženu nazval menom Eva“ (1M 3,20), čo znamenalo započatie všetkého odznova. Aj židia v čase choroby alebo po prekonaní ťažkej nemoci menili meno na odvrátenie zlého osudu. Keď som sa pred dvadsi-

timi rokmi pustil do analyzovania patrocíní (kostolných titulov) na Slovensku, t. j. ich uctievania v dedinskom, mestskom alebo kláštornom prostredí, konštatoval som, že v náboženskom živote je meno osoby čím-si viac, než len vnútorným rozpoznávacím znakom.

A tak medzi menom a jeho nositeľom existuje ozajstný zväzok a relácia. To znie už v latinskom vyjadrení „nomen omen“, t. j. že meno samo je už znakom – zvestovateľom skutočného rysu a údely.

Literatúra:

- Vincent Blanár: *Vlastné meno vo svetle teoretickej onomastiky*. MS Martin 2009
- Milan Majtán: *Naše priezviská*. Bratislava 2014
- Michal Slivka: *Pohľady do stredovekých dejín Slovenska*. MS Martin 2013, s. 97 n. – *Uctievanie svätých na Slovensku*
- Maria Malec: *Imiona chrześcijanskie w średn.Polsce*. Kraków 1994

Vajnorskí seniori pokračujú v štúdiu na Univerzite tretieho veku Ekonomickej univerzity v Bratislave

Text a snímka: Janka Chladecká

Po prerušení výučby a takmer dvoch rokoch obmedzení a opatrení z dôvodu pandémie sa v septembri 2021 študenti Univerzity tretieho veku Ekonomickej univerzity v Bratislave veľmi tešili na začiatok akademického roku, tešili sa, že sa konečne stretnú v učebniach a budú pokračovať v štúdiu s dodržaním predpísaného režimu. Skutočne sa tak aj stalo. Vajnorskí seniori začali akademický rok 2021/2022 s úsmevom a s konštatovaním, že po prvýkrát v živote opakujú ročník a pripomenuli si známe príslovie „opakovanie je matkou múdrosti“.

Radosť seniorov netrvala dlho. Na konci novembra sme museli štúdium opäť prerušiť. Ak sa pýtate, prečo sa výučba nepresunula do on-line sveta, tak odpoveď je veľmi jednoduchá. Jedným z kľúčových cieľov univerzity tretieho veku je socializácia. Osobné stretnutia seniorov nedokáže nahradiť nič. A v neposlednej miere je aj fakt, že nie všetci seniori majú rovnaké technické možnosti i schopnosti i napriek tomu, že už hovoríme o generácii moderných seniorov 21. storočia.

Do roku 2022 sme si priali veľa pozitívnych zmien. A tá najväčšia prišla hneď v januári a my sme mohli v odskúšanom režime pokračovať v štúdiu prezenčne a nahradiť si aj nerealizovanú výučbu z decembra. Radosť vajnorských seniorov si neviete predstaviť. Napriek povinným rúškam sme hneď na prvej januárovej prednáške videli iba usmiatye oči. Príbeh vajnorských seniorov pokračuje a ideme spoločne ďalej. Sme už naozaj blízko k úspešnému ukončeniu štúdia a slávnostnej promócie, na ktorú sa veľmi tešíme. Bude to veľká vajnorská slávnosť.

Myslím si, že Vajnory sa oprávnene chvália mnohými aktivitami, mnohými slávnosťami, mnohými úspechmi a mnohými prvenstvami, ktoré obohatí aj promócia a bude novým medzníkom v novodobom príbehu vajnorských seniorov.

Pre tých, ktorí sa chcú v letnom semestri pridať k univerzite tretieho veku, ponúka Ekonomická univerzita v Bratislave možnosť prihlásiť sa na študijné programy univerzity tretieho veku, ktoré začínajú v letnom semestri a sú hneď tri. Včelárstvo – žime v symbióze s prírodou. Sebaobrana seniora. Golf – šport pre zdravie.

V prípade otázok viac informácií k uvedeným študijným programom a ostatným mimo výučbovým aktivitám v rámci Klubu U3V Ekonóm môžete získať na adrese janka.chladecka@euba.sk

O včielkach, včelároch a čo s tým súvisí, rozpráva docent Peter Drábik

Text a snímky: Peter Drábik

Doc. Ing. Peter Drábik, PhD., dekan Ekonomickej univerzity v Bratislave patrí medzi popredných odborníkov vo včelárstve. Je iniciátorom zakladania včelstiev. Pri vzniku jedného z nich pomáhal aj vo Vajnoroch. Včelárstvo ho zaujalo, ako sám hovorí, najmä tým, že „včelie rodiny sú svojím spôsobom jedinečné. Včelár prežíva s včelou rodinou kolobeh jej života a ona sa stáva súčasťou jeho rodiny“. Ale nechajme hovoriť jeho samého...

ZIMA TAKÁ NIJAKÁ A JAR V NEDOHĽADNE...

Asi takto by sme mohli vystihnúť zimné obdobie posledných rokov. Príroda aj v našich zemepisných šírkach je ovplyvnená klimatickou zmenou, ktorá prináša mnohé negatíva aj pre včelárenie, ale najmä pre samotné včielky. Postupne si zvykáme, že už neprežívame klasické včelárske roky, ale prispôbujeme sa rok čo rok novým podmienkam a prudkým zmenám klímy. Ešte pár rokov dozadu bola zima zimou, jar jarou... Dnes jar v podstate ani nepríde a zrazu máme nástup leta, prudké oteplenie, vlna horúčav a následne silných dažďov. Včielky sú tvory múdre a šikovné, robia, čo môžu, aby zabezpečili sebestačnosť svojej rodinky. My včelári musíme naše metódy a techniky neustále upravovať a získavať čoraz viac citu, aby sme im túto snahu uľahčili a, samozrejme, aby sme mali z chovu včiel aj úžitok v podobe včelích produktov.

MÁME PRELOM JANUÁRA A FEBRUÁRA

Zdanlivo práca pre včelára nepribudla, ale treba byť pripravený. Nevieme, či sa sezóna začne koncom februára alebo až v apríli. Preto je potrebné ešte raz prepočítať a skontrolovať, či máme dostatočné množstvo rámkov pripravených na sezónu.

Vo vajnorskej včelnici

nu. Či moje nadstavky sú riadne vyčistené, či moje včelárske náradie nepotrebuje ešte nejakú údržbu. Ak som si istý, že po technickej stránke som pripravený, je dobré mať v zásobách príkrm a tiež napájačky vo funkčnom stave. Takto nás neprekvapí ani neočakávaný začiatok sezóny. Na včelnici kontrolujeme letáče (ak má niekto to šťastie a má sneh, tak ho odhrnieme), ak máme zábrany proti hlodavcom, skontrolujeme či nie sú upchaté mŕtvolkami.

V januári vo včelstve vychádza prvý plod, a to v rodinách kde matka začala plodovať okolo slnovratu. Podľa intenzity chladu a mrazu v zimnom období sa môže stať, že matka začne plodovať až v januári. Ak chceme prispieť k čiastočnej stabilizácii teploty v úli, môžeme zasunúť podložku, čo matku následne podnieti k pravidelnému plodovaniu a zároveň vykonáme kontrolu spádu meliva (3 – 4 týždne). Odporúčam každému včelárovi dať melivo na rozbor, aby ste predišli zdravotným komplikáciám nielen

vlastných včelstiev, ale aj okolitých včelárov. Kým nie je teplota stabilizovaná počas dňa nad 15 stupňov, do rodín nijako nezasahujem, neotváram, nepreskupujem nadstavky, skrátka, včielky neruším. Aj keď to veľmi láka, pretože počas pekných teplých slnečných dní pri prelete včielok môžeme už v januári vidieť peľ na nožičkách. Začínajú prášiť liesky. Vydržme a nechajme včielky ešte nerušené.

V našom seriáli o včelárení si predstavíme postupne produkty včiel. Keď sa povie včelí produkt, každému z nás ako prvý napadne med. Je to logické, lebo jeho využite je v rodinách veľmi rozšírené. Včielky nám však poskytujú veľmi veľa produktov, ktoré sú pre zdravie človeka veľmi prospešné. Niektoré sú okrem zdravotných účinkov využiteľné aj inak. Dôležité je, aby sme si ich od včielok zobrali pre vlastnú potrebu len toľko, aby ich to neohrozilo na ich vlastnom žití a stabilite včelstva. Keď sa budeme držať tohto princípu, zabezpečíme si udrža-

teľné včelárenie a naše včelstvá budú v našich včelniciach spokojné.

DNES SI PREDSTAVÍME PRODUKT VČELÍ VOSK

Včelí vosk je úžasný prírodný materiál, ktorý nemožno ničím nahradiť. Včielky si z neho stavajú svoje dielo. Produkujú ho robotnice metabolickou premenou medu a peľu v ich tele. Pre jeho správne využitie je dôležité to, aby bol 100% čistý. Nielen pre spracovanie nových medzistienok pri obnove diela, ale aj pre medicínske či iné technické použitie v domácnosti. Pri zbere vosku (vyradením starších diel) treba dbať na to, aby sme takého dielo ošetrili pred víjačkou voštinovou (biologicky, napríklad prírodným prípravkom B401) alebo čo najskôr spracovali vytavením. Odporúčam pozrieť si viaceré návody spracovania vosku a vybrať si ten, ktorý včelárovi bude najviac vyhovovať najmä vo vzťahu k početnosti včelích rodín.

Takto vyzerá včelí vosk

AKÉ MÁ ÚČINKY NA NAŠE ZDRAVIE?

Včelí vosk má liečivé účinky najmä na ľudskú pokožku. Pokožku zjemňuje, vytvára jemný ochranný film a má antibakteriálne účinky. Využíva sa v mnohých medikamentoch a kozmetických prípravkoch, často v kombinácii s inými včelími produktmi. Využitie v kozmetickom priemysle má naozaj

veľmi široké. Je účinný pri vredovej terapii, nachladnutí, dezinfekcii ústnej dutiny. Pre domáce použitie ho využívame na výrobu sviečok, pri pečení na potieranie plechov, je výborným pomocníkom pri leštení a konzervovaní dreva, nábytku. Veľkou výhodou je, že mnohé prípravky zo včelieho vosku si vieme vyrobiť doma. Ak k tomu

máme istotu, že máme 100% čistý vosk od overeného včelára, ich účinok tým bude znásobený. Na internete nájdeme veľa návodov ako si pripraviť rôzne krémy, masťičky, lazúry, mydlá a iné produkty zo včelieho vosku. Prajem vám veľa radosti s ich prípravou.

Vo Vajnorochoch vzniká pumptrack

Text: redakcia

Snímka: Martin Bača

Areál Alviano bol vždy známy športom. Je domovom hádzanárov, volejbalistov, bikrosu a v zime sa tu tešíme z ľadovej plochy. Areál bol už dlhšiu dobu bez výraznejších investícií, dnes mu ale svitá na lepšie časy. Prvou lastovičkou je nový pumptrack, ktorý vzniká vďaka podpore hlavného mesta. Vajnory uspeli v konkurencii iných mestských častí a získali 45 000 euróv dotáciu na vybudovanie pumptracku. Ten bude slúžiť predovšetkým mládeži, ktorá sa rada bicykuje, kolobežkuje alebo jazdí na skatebode.

Vybudovanie pumptracku je možné aj vďaka tomu, že mestskej časti sa v novembri 2021 podarilo podpísať s urbárom dlhoročnú nájomnú zmluvu, ktorá umožňuje rozvoj areálu Alviano a je predzvesťou vybudovania ďalších športovísk v areáli. „Areál Alviano má pre nás strategický význam, chcem, aby tu vznikol jeden krásny športový areál, ktorý by slúžil Vajnórakom“, povedal starosta Vlček. A na aké športy sa môžeme tešiť v Alviane? Myšlienka vybudovať tu športovú halu je stále živá a stále s ňou pracujeme. Čo ale vidím v najbližšej dobe najreálnejšie, je vybudovanie novej ľadovej plochy. Tá by bola fixná, v lete by slúžila

Na Alviane vznikla nová pumptracková dráha

na hokejbal a v zime na hokej. Rovnako ako pri pumptracku, aj pri ľadovej ploche sa uchádzame o dotáciu z hlavného mesta, kde žiadame 80 000 eur. Zatiaľ je všetko na dobrej ceste, aby sme vo výzve uspeli, a získali tak ďalšie športovisko“, vysvetlil starosta Michal Vlček.

Zlepšenie bezpečnosti na cestách prostredníctvom novely zákona o cestnej premávke.

Text: redakcia

Plénum Národnej rady (NR) SR, koalíční aj opoziční poslanci schválili 25. novembra 2021 novelu zákona z dielne koalíčných poslancov o cestnej premávke s účinnosťou od 1. marca 2022.

Prioritným cieľom novely je zvýšenie bezpečnosti účastníkov cestnej premávky zariadením a spresnením bočného odstupu pri predbiehaní jej najzraniteľnejších účastníkov.

Konkrétne ide o predbiehanie cyklistov, ale aj chodcov či užívateľov kolobežiek. V novele zákona je definované, ako má vyzeráť bezpečnostné predchádzanie, pričom vodič automobilu musí zachovávať dostatočný bočný odstup, ktorý je najmenej jeden meter pri rýchlosti do 50 kilometrov za hodinu (km/h) a 1,5 metra pri vyššej rýchlosti.

Pri predbiehaní je dôležité, aby vodič prihliadal najmä na rýchlosť, druh svojho i predchádzaného vozidla, poveternostné podmienky a stav a povahu vozovky, čo sú základné parametre dodržania bezpečnosti. V súvislosti so zmenami pri predbiehaní vodičov malých motocyklov, cyklistov a chodcov, sa upravujú aj pravidlá šoférov, aj voči vodičom samovyvažovacích vozidiel a kolobežiek s pomocným motorčekom. Plénum schválilo aj pozmeňujúci návrh, ktorý rozširuje okruh osôb, ktorým sa poskytujú informácie z evidencie vozidiel. Informácie z evidencie vozidiel sa budú poskytovať aj advokátom. Advokát tak bude môcť získať informácie z evidencie vozidiel, ktoré potrebuje práve a výlučne v súvislosti s výkonom svojho povolania.

Zmeny v zákone o dopravnej premávke v prospech cyklistov

► Pri predchádzaní cyklistu, chodca alebo vodiča malého motocykla musí vo-

dič auta dodržať minimálny odstup jeden a pol metra pri rýchlosti nad 50 km/h a jeden meter pri rýchlosti do 50 km/h.

- Osoby, ktoré vezú v sedačke deti do 10 rokov alebo ich sprevádzajú na bicykli, môžu bicyklovať aj na chodníku, ak tým neobmedzia ani neohrozia chodcov.
- Cyklista má na cyklotrase vedúcej popri ceste prednosť pred odbočujúcimi autami. Doposiaľ mal prednosť len na namalovanom pruhu.
- Zákon definuje tzv. bicyklovú cestu, ktorú môžu cyklisti využívať v celej šírke vo svojom smere jazdy, majú na nej prednosť pred autami a autá na nej nesmú prekročiť rýchlosť 30 km/h.
- Povoľuje sa jazda dvoch cyklistov vedľa seba na poľnej ceste, lesnej ceste a v obytnej zóne. („V skupine najmenej šiestich cyklistov môžu jazdiť dvaja cyklisti vedľa seba.“)

Zrušenie plošného parkovania na chodníku je súčasťou balíka zmien, ktoré poslanci prijali po viacerých smrteľných nehodách cyklistov a po tlaku verejnosti. Navrhovatelia sa inšpirovali aj návrhmi združenia Cyklokoalícia. Cieľom bolo prispôsobiť legislatívu pravidlám, ktoré platia vo vyspelejších krajinách.

Chodník už bude patriť takmer výlučne chodcom. Parkovanie na chodníku už pre autá nebude možné ani v prípade, že nechajú chodcom voľný priestor jeden a pol metra.

Toto ustanovenie bolo vypustené zo zákona o cestnej premávke: „Iní účastníci cestnej premávky než chodci nesmú chodník používať; to neplatí... ak ide o zastavenie alebo státie vozidla s najväčšou prípustnou celkovou hmotnosťou neprevyšujúcou 3 500 kg na okraji chodníka prilehlého k ceste, pri ktorom ostane súvislá voľná šírka chodníka najmenej 1,5 m okrem zóny s dopravným obmedzením spočívajúcim v zákaze zastavenia alebo státia a zóny s platným alebo regulovaným státím.“ **Po novom**

chodník budú môcť využívať len chodci, cyklisti a kolobežky. Parkovanie na chodníku bude prípustné len pre bicykle a motocykle, avšak len v prípade, ak na ňom zachovávajú voľnú šírku jeden a pol metra.

Cieľom tejto zmeny je zaviesť obvyklé pravidlá parkovania na chodníkoch, len na miestach, ktoré sú **vyznačené dopravnou značkou.**

Navrhovanou zmenou by nemalo prísť k zásadnému zníženiu voľných parkovacích možností, avšak k logickejšiemu usporiadaniu pravidiel a regulácii parkovania. Mestská časť pristúpi k vyznačeniu vhodných miest, kde bude umožnené autám stáť.

Hlavné mesto SR Bratislava už prijalo a zavádza novú parkovaciú politiku, ktorej cieľom je práve **uvoľniť chodníky pre chodcov a cyklistov a zamedziť nelegálnemu parkovaniu.**

Výber zmien/citácia zo zákona č. 508 z 25. novembra 2021, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

ZMENY ZATIAĽ S ÚČINNOSŤOU OD 1. 3. 2022:

§ 4 Povinnosti vodiča

(2) Vodič nesmie

- h) ohroziť chodcov na chodníku, cyklistov na cestičke pre cyklistov, chodcov a cyklistov pri odbočovaní, pri vchádzaní na cestu a pri otáčaní alebo pri cúvaní,
- p) zastaviť vozidlo na priechode pre chodcov, mieste na prechádzanie alebo na priechode pre cyklistov, ak to nevyžaduje bezpečnosť cestnej premávky.

§ 15 Predchádzanie

(3) Vodič nesmie pri predchádzaní ohroziť ani obmedziť vodiča vozidla, pred kto-

ré sa po predídení zaraďuje; pritom je povinný dávať znamenie o zmene smeru jazdy. Pri predchádzaní musí vodič zachovávať dostatočný bočný odstup od predchádzaného vozidla; pritom je povinný prihliadať najmä na rýchlosť, druh svojho i predchádzaného vozidla, poveternostné podmienky a stav a povahu vozovky. Dostatočný bočný odstup pri predchádzaní vodiča malého motocykla, cyklistu alebo chodca je spravidla najmenej 1 m pri najvyššej dovolenej rýchlosti do 50 km. h-1 a 1,5 m v ostatných prípadoch.

§ 16 Rýchlosť jazdy

(4) Vodič smie v obci jazdiť rýchlosťou najviac 50 km h-1, a ak ide po diaľnici v obci najviac 90 km h-1.

§ 19 Odbočovanie

(3) Pred odbočovaním vpravo vodič je povinný zaradiť sa čo najbližšie k pravému okraju vozovky. Ak pritom musí s ohľadom na rozmery vozidla alebo nákladu vybočiť zo smeru svojej jazdy vľavo, vždy dáva len znamenie o zmene smeru jazdy vpravo. Pred odbočovaním vľavo vodič je povinný zaradiť sa čo najďalej vľavo v časti vozovky určenej pre jeho smer jazdy s ohľadom na rozmery vozidla alebo nákladu a šírku vozovky; to neplatí pre cyklistu. Ak vodiči protiidúcich vozidiel odbočujú vľavo, vyhýbajú sa vľavo.

(4) Vodič odbočujúci vľavo je povinný dať prednosť v jazde protiidúcim motorovým vozidlám i nemotorovým vozidlám, električkám idúcim v oboch smeroch, vozidlám idúcim vo vyhradenom jazdnom pruhu po jeho ľavej strane, cyklistom idúcim súbežne s cestou a chodcom prechádzajúcim cez vozovku. Vodič motorového vozidla i nemotorového vozidla odbočujúci vpravo je povinný dať prednosť v jazde električke, ak je povolená jazda pozdĺž električky vľavo a vozidlu idúcemu vo vyhradenom jazdnom pruhu po jeho pravej strane.

(6) Vodič odbočujúci vpravo je povinný dať prednosť v jazde cyklistovi idúcemu rovno vrátane cyklistu idúceho súbežne s cestou; to neplatí pre vodiča električky. Pri odbočovaní doľava vodič motorového vozidla nesmie ohroziť cyklistu odbočujúceho vľavo.

§ 20 Jazda cez križovatku

(1) Vodič, ktorý prichádza do križovatky po vedľajšej ceste označenej dopravnou značkou „Daj prednosť v jazde“ alebo „Stoj, daj prednosť v jazde“, je povinný dať prednosť v jazde vozidlám a ostatným účastníkom cestnej premávky prichádzajúcim po hlavnej ceste vrátane cyklistov idúcich súbežne s hlavnou cestou.

Zastavenie a státie

§ 23

(1) Vodič smie zastaviť a stáť len vpravo v smere jazdy v jednom rade a rovnobežne s okrajom cesty, čo najbližšie k okraju cesty a na jednosmernej ceste vpravo i vľavo. Ak nie je ohrozená bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky, vodič smie v obci zastaviť a stáť kolmo, prípadne šikmo na okraj cesty alebo zastaviť v druhom rade. Pri stáťí musí zostať voľný aspoň jeden jazdný pruh široký najmenej 3 m pre každý smer jazdy. Pri zastavení musí zostať voľný aspoň jeden jazdný pruh široký najmenej 3 m pre oba smery jazdy.

(2) Pri zastavení a stáťí je vodič povinný prednostne použiť parkovisko tak, aby neobmedzoval ostatných účastníkov cestnej premávky. Pri zastavení a stáťí vodič je povinný čo najlepšie využiť parkovacie miesto a nesmie znemožniť ostatným vodičom vyjdenie z parkovacieho miesta. Rovnako nesmie zastaviť a stáť na mieste, kde by znemožnil vjazd a výjazd vozidiel. Ak sú na parkovisku vyznačené parkovacie miesta, vodič smie stáť len na nich.

(3) Pri zastavení a stáťí vedľa vozidla s parkovacím preukazom pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím (ďalej len „parkovací preukaz“) podľa § 44 ods. 4 vodič je povinný ponechať bočný odstup najmenej 1,2 m.

(4) Ak vodič, ktorý chce zastaviť alebo stáť, zachádza na okraj cesty alebo chodníka, je povinný dávať znamenie o zmene smeru jazdy.

(5) Vodič vozidla, ktoré zastavilo alebo stálo a opäť vychádza od okraja cesty alebo od chodníka, nesmie ohroziť ostatných účastníkov cestnej premávky; pritom je povinný dávať znamenie o zmene smeru jazdy. Vodičovi vozidla pravidelnej verejnej dopravy osôb sú v obci vodiči ostatných vozidiel povinní umožniť vyjdenie zo zastávky alebo zo zastávkového pruhu, a to znížením rýchlosti jazdy, prípadne i zastavením vozidla; vodič takéhoto vozidla pritom nesmie ohroziť najmä vodičov vozidiel idúcich rovnakým smerom.

§ 25

(1) Vodič nesmie zastaviť a stáť

- v neprehľadnej zákrute a v jej tesnej blízkosti,
- pred neprehľadným vrcholom stúpania cesty, na ňom a za ním,
- na priechode pre chodcov, na mieste na prechádzanie alebo na priechode pre cyklistov a vo vzdialenosti kratšej ako 5 m pred nimi,
- na križovatke a vo vzdialenosti kratšej ako 5 m pred hranicou križovatky a 5 m za ňou; tento zákaz neplatí v obci na kri-

žovatke tvaru „T“ na náprotivnej strane vyúsťujúcej cesty,

- na pripájacom alebo na odbočovacom pruhu,
 - na zastávke vozidla pravidelnej verejnej dopravy osôb a prílahlom nástupišti v úseku, ktorý sa začína dopravnou značkou pre zastávku a končí sa 5 m za označiteľom zastávky, a tam, kde taká dopravná značka nie je, vo vzdialenosti kratšej ako 30 m pred označiteľom zastávky a 5 m za ním; ak je priestor zastávky vyznačený príslušnou vodorovnou dopravnou značkou, platí tento zákaz len pre vyznačený priestor a príslušné nástupišťe,
 - na železničnom priecestí, v podjazde a v tuneli a vo vzdialenosti kratšej ako 15 m pred nimi a 15 m za nimi,
 - na mieste, kde by vozidlo zakrývalo zvislú dopravnú značku, vodorovnú dopravnú značku vyznačujúcu spôsob radenia do jazdných pruhov a určený smer jazdy cez križovatku alebo vyjadrujúcu doplnujúci údaj nápisom alebo svetelné signály,
 - na vnútornom jazdnom pruhu,
 - na vyhradenom jazdnom pruhu okrem vozidla, pre ktoré je vyhradený jazdný pruh určený, a ak nejde o vnútorný jazdný pruh,
 - na cestičke pre cyklistov, cyklistickom pruhu a na ochrannom pruhu pre cyklistov,
 - vo vzdialenosti kratšej ako 5 m od začiatku a 5 m od konca pozdĺžnej súvislej čiary alebo nástupného ostrovčeka tam, kde by medzi touto čiarou alebo nástupným ostrovčekom a vozidlom nezostal voľný aspoň jeden jazdný pruh široký najmenej 3 m,
 - na moste,
 - pred vjazdom na cestu alebo na vyhradenom parkovisku, ak nejde o vozidlo, pre ktoré je parkovisko vyhradené,
 - na platenom parkovisku, ak vozidlo nemá zaplatený poplatok za parkovanie,
 - na električkovom koľajovom páse,
 - na chodníku okrem prípadu podľa § 52 ods. 2,
 - na kruhovom objazde,
 - na cestnej zeleni a verejnej zeleni, na ostrovčekoch a deliacich pásoch, ak to nie je dovolené dopravnou značkou,
 - na mieste, kde by medzi vozidlom a najbližšou električkovou koľajnicou nezostal voľný jazdný pruh široký najmenej 3,5 m,
 - na iných miestach, kde zastavenie alebo státie môže ohroziť bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky alebo obmedziť jazdu vozidiel; osobitne na miestach vjazdov alebo výjazdov z pozemkov, vjazdov a výjazdov z objektov určených na zásobovanie alebo parkovacích miest.
- (2) Na cestách I. triedy a za zníženej viditeľnosti aj na ostatných cestách s vý-

nimkou účelových komunikácií je mimo obce zakázané zastavenie a státie na inom mieste než na mieste označenom ako parkovisko s výnimkou núdzového státia.

§ 35 Osobitosti premávky na diaľnici a ceste pre motorové vozidlá

(1) Diaľnicu môžu používať len vodiči motorových vozidiel; iným účastníkom cestnej premávky je používanie diaľnice zakázané. Na diaľnici smie vodič motorového vozidla jazdiť rýchlosťou najmenej 80 km h⁻¹. V úseku diaľnice prechádzajúcom cez obec smie vodič motorového vozidla jazdiť rýchlosťou najmenej 65 km h⁻¹.

OSOBITNÉ USTANOVENIA O NIEKTORÝCH ÚČASTNÍKOCH CESTNEJ PREMÁVKY

§ 52 Osobitné ustanovenia o chodcoch

(2) Iní účastníci cestnej premávky než chodci nesmú chodník používať; to neplatí pre cyklistov podľa § 55 ods. 1, pre vodičov samovyvažovacieho vozidla podľa § 55a ods. 2, ak dopravnou značkou alebo dopravným zariadením je určené inak alebo ak ide o zastavenie alebo státie bicykla alebo motocykla, pri ktorom ostane súvislá voľná šírka chodníka najmenej 1,5 m.

§ 55 Osobitné ustanovenia o cyklistoch

(1) Na bicykli sa jazdí predovšetkým po cestičke pre cyklistov. Po cestičke pre cyklistov sa jazdí vpravo. Kde cestička pre cyklistov nie je alebo nie je zjazdná, jazdí sa pri pravom okraji vozovky. Ak sa tým neohrozujú ani neobmedzujú chodci, smie sa jazdiť po pravej krajnici. Osoby mladšie ako desať rokov, osoby, ktoré ich sprevádzajú, a osoby, ktoré ich vezú podľa odseku 3, smú jazdiť po pravej strane chodníka, ak tým neohrozujú ani neobmedzujú chodcov.

(2) Cyklisti smú jazdiť len jednotlivo za sebou; to neplatí pri jazde po cestičke pre cyklistov, poľnej ceste, lesnej ceste a v obytnej zóne, kde smú jazdiť dvaja cyklisti vedľa seba, ak tým neobmedzujú a neohrozujú ostatných účastníkov cestnej premávky. V skupine najmenej šiestich cyklistov môžu jazdiť dvaja cyklisti vedľa seba. Cyklista nesmie jazdiť bez držania riadidiel, držať sa iného vozidla, viesť počas jazdy druhý bicykel, ručný vozík, psa ani iné zviera a voziť predmety, ktoré by sťažovali vedenie bicykla alebo ohrozovali iných účastníkov cestnej premávky. Pri jazde musí mať cyklista nohy na pedáloch, to neplatí, ak ide o bicykel, ktorého pohon nezabezpečujú pedále.

(8) Pred vjazdom na priechod pre cyklistov, ktorý je vyznačený mimo križovat-

ky, sa cyklista musí presvedčiť, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva. Cyklista môže prechádzať cez vozovku, len ak s ohľadom na vzdialenosť a rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel nedonúti ich vodičov k zmene smeru alebo rýchlosti jazdy. Na priechode pre cyklistov sa jazdí vpravo.

§ 55a Jazda na samovyvažovacom vozidle a na kolobežke s pomocným motorčekom

(5) Na prechádzanie vodiča samovyvažovacieho vozidla cez cestu alebo cez vozovku sa primerane vzťahuje § 53 alebo § 55 ods. 8. Povinnosti vodiča voči chodcovi alebo cyklistovi platia aj voči vodičovi samovyvažovacieho vozidla a vodičovi kolobežky s pomocným motorčekom.

§ 59a Osobitné ustanovenia o cestnej premávke na bicyklovej ceste

(1) Bicyklovú cestu môžu cyklisti používať v celej šírke určenej pre ich smer jazdy.

(2) Na bicyklovej ceste vodič smie jazdiť rýchlosťou najviac 30 km. h⁻¹.

(3) Motorovým vozidlám je jazda na bicyklovej ceste zakázaná, ak dopravnou značkou nie je určené inak.

(4) Ak je dopravnou značkou umožnená jazda na bicyklovej ceste vodičom vozidiel, cyklisti majú pred nimi prednosť, pričom tí ich nesmú ohroziť a predchádzať ich môžu iba pri dodržaní bočného odstupu najmenej 1,5 m. Zastavenie a státie motorových vozidiel okrem motocyklov je na bicyklovej ceste povolené len na vyznačených miestach.

(5) Ak v odsekoch 1 až 4 nie je ustanovené inak, platia pre premávku na bicyklovej ceste ostatné ustanovenia tohto zákona.

§ 113 Poskytovanie informácií z evidencie vozidiel

(1) Informácie z evidencie vozidiel sa poskytujú, Vojenskej polícii, Vojenskému spravodajstvu, Slovenskej informačnej službe, Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky, Národnému bezpečnostnému úradu, obecnej polícii, Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ministerstvu dopravy, okresnému úradu Národnej diaľničnej spoločnosti, osobe poverenej výkonom činností Národnej diaľničnej spoločnosti, súdnym exekútorom prostredníctvom Slovenskej komory exekútorov, notárom prostredníctvom Notárskej komory Slovenskej republiky, technickým službám vozidiel a Slovenskej kancelárii poisťovateľov v súvislosti s plnením ich úloh ustanovených zákonom; tieto údaje sa poskytujú diaľkovým,

nepretržitým a priamym prístupom. Informácie z evidencie vozidiel sa poskytujú aj iným štátnym orgánom a orgánom územnej samosprávy v rozsahu ich pôsobnosti, spracovateľom starých vozidiel,53a) Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny a úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Informácie z evidencie vozidiel sa poskytujú aj Zväzu automobilového priemyslu Slovenskej republiky, výrobcovi vozidiel, zástupcovi výrobcu vozidiel, advokátovi a osobe, ktorej predmetom činnosti je predaj vozidiel evidovaných v Slovenskej republike alebo v inom štáte, ktorú orgán Policajného zboru zaevidoval podľa § 112 ods. 10; takéto informácie sa poskytujú len v rozsahu nevyhnutnom na plnenie úloh podľa predmetu ich činnosti.

ZÁVER

Parkovacích miest nebude menej, nebudú len tam, kde parkovacie miesta nikdy neboli.

To, že niektoré motorové vozidlá doteraz parkovali v križovatkách, na priechodoch pre chodcov, vo vyšrafovanom priestore, na chodníkoch tak, že tým porušovali dopravné predpisy a bránili v rozhlade a výjazde z nehnuteľností, neznamená, že tam boli parkovacie miesta.

Mestská časť Bratislava–Vajnory spolupracuje s dopravným projektantom a pracuje na vyznačení parkovacích miest, ale len tam, kde to dovoľujú platné právne predpisy, a tak bude určené, kde je možné a kde nie je možné zaparkovať.

To pomôže vodičom zaparkovať správne v zmysle zákona.

Miesta, ktoré síce doteraz niektorí vodiči využívali, ale nebudú vyznačené ako parkovacie boxy, nebude možné využiť na legálne parkovanie.

Pri návrhu parkovacích miest sa budeme snažiť čo najefektívnejšie využiť priestor ulice, čo môže znamenať, že niektoré ulice budú zjednosmernené alebo jazdné pruhy zúžené (doplnené o oficiálne výhybne), aby nedošlo k značnému zníženiu počtu parkovacích miest, ak je po nich v danej lokalite dopyt.

Avšak všetkým obyvateľom mestskej časti odporúčame, aby si vypratali garáže a dvory, sfunkčnili brány a parkovali na svojich pozemkoch – vo dvoroch a v garážach, pokiaľ to je možné. Šírkové pomery jednotlivých ulíc nedovoľujú vyznačenie parkovacích miest podľa platných právnych predpisov.

Výtvarná fantázia detí

Text a snímky: Monika Takáčová

Každý vie, že deti, a predovšetkým tie na prvom stupni ZŠ, veľmi rady tvoria. A žiaci v ZŠ sv. Jána Pavla II. nie sú žiadnou výnimkou. Najmä keď predvianočné a zimné obdobie poskytuje množstvo inšpirácií na detskú tvorbu.

Priestor na tvorenie majú hlavne počas hodín výtvarnej výchovy. Prváci a druháci v našej škole, ktorých mám možnosť učiť, počas týchto zimných mesiacov vytvorili niekoľko krásnych a originálnych výtvarných prác. Vianočné a zimné témy im dávajú priestor pre tvorivosť. A tak sú ich práce plné krásnych farebných kombinácií a vzorov. Pri tvorbe sa snažím, aby využívali rôzne techniky maľby a kresby i rôzne materiály. Vytvorili napríklad vianočné ozdoby, zimné čiapky a rukavice, domčeky pre vtáčikov či pani zimu, ktorá sa pohrala s ich detskou fantáziou, a mnohé iné. Toto je malá ukážka z ich tvorby.

Detské ihrisko na Koniarkovej má potenciál byť jedno z najkrajších v okolí

Detské ihrisko Koniarkova, tak ako ho poznáme v súčasnosti

Text: redakcia; Snímka: Martin Bača

Detské ihrisko na Koniarkovej ulici v centre Vajnora má svoju polohu a veľkosťou potenciál byť jedinečným úžasným miestom pre deti a mladé rodiny.

Uvedomujú si to aj na miestnom úrade, a to aj napriek tomu, že mestská časť nie je vlastníkom pozemku a má ho v dlhodobom prenájme. Napriek dobrej lokalite a rozľahlému pozemku mnohým

rodičom chýba na detskom ihrisku sociálne zázemie a občianska vybavenosť, a preto sa obracali v tejto veci na starostu, ktorý ale nechcel ísť cestou jednoduchých riešení typu osadenia mobilných WC toaliet a fontánok na vodu. Začalo sa preto pracovať na zariadení komplexnej vybavenosti pre občanov. Práve pri príprave projektu detského ihriska na Koniarkovej sa počítalo s jeho prispôbením pre rodiny s deťmi. Mestská časť má ambíciu riešiť lokality zmysluplne a funkčne. Z toho dôvodu je cieľom túto lokalitu prispôbiť rodinám s deť-

mi a napríklad Park pod lipami v podobnom duchu seniorom a dospelým. Modernizácia detského ihriska je možná aj vďaka tomu, že vlastníkom pozemku súhlasil s jeho rekonštrukciou a vybudovaním nového zázemia v parku. Súhlas vlastníka na realizáciu investície sa podarilo získať starostovi mestskej časti, ktorý s ním opakovane rokoval. Po odprezentovaní zámeru mestskej časti sa podarilo nájsť s vlastníkom zhodu a čoskoro budú vizualizácie pripravovaného projektu k dispozícii a vy sa už budete môcť tešiť na návštevu nového detského ihriska.

Radovánky zimy na detských výkresoch

Text: Ivona Hološová

Snímky: Žaneta Baníková

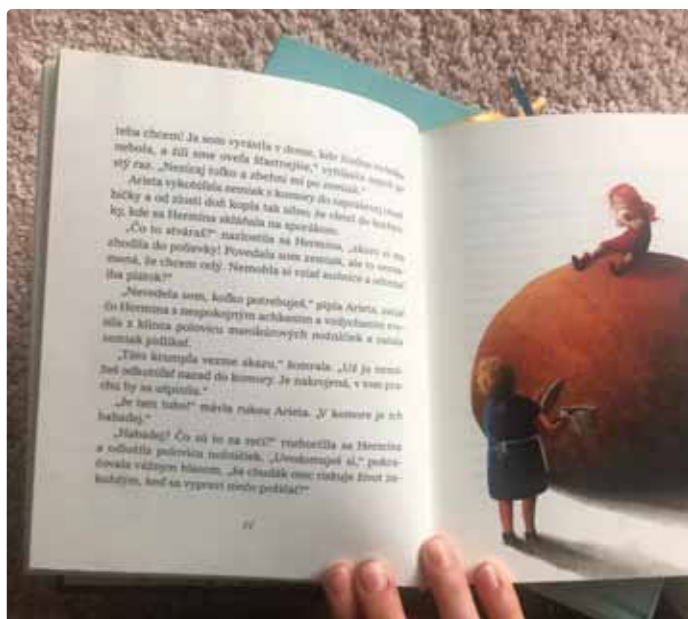
Deti milujú zimu a všetko to, čo zima poskytuje. Ani žiaci našej ZŠ Kataríny Brúderovej nie sú výnimkou. Zachytiť ich detskými očami toto čarovné biele zimné obdobie sa podarilo vo výtvarných prácach, ktoré sa nedajú neobdivovať :) Vďaka p. učiteľkám a p. vychovávateľkám zdobia tieto detské výtvary nástenky a steny v triedach a farebnosťou rozveseľujú prostredie, v ktorom deti trávia svoje školské dni.

Žiaci prvého stupňa zachytili rôznymi výtvarnými technikami zimné krajinky, domčeky či veselé čiapky, ktoré nám v chladnom počasí zohrievajú hlavy. Čo obrázok, to paráda...

Deti sú svieže, hravé, veselé – a rovnaké sú aj ich maliarske práce...

Knižné tipy pre deti a ich rodičov Mary Norton: Požičajkovia

Text: Gretka; **Snímka:** archív

Knižka s názvom Požičajkovia je o dobrodružstve, priateľstve a pomáhaní si. Stretnete sa v nej s manželmi Hermínou a Tobolkom a ich odvážnou dcérou Arietou – rodinou Požičajkov, ktorí žijú pod podlahou veľkého domu. Podnikajú vzrušujúce výpravy, aby si niečo malé požičali od ľudí bývajúcich hore v dome. Napríklad noviny, aby si vytapetovali svoj prýbytok, pijak, ktorý použili ako koberec, alebo ihlicu, s ktorou sa pri výpravách šplhali po závesoch.

Túto úžasnú knihu nájdete aj vo vajnorskej miestnej knižnici v novom vydaní, s krásnymi ilustráciami od Emilie Dziubak, alebo si ju môžete kúpiť v rôznych kníhkupectvách.

Požičajkovia sú vhodní pre deti od 6 rokov.

ÚRYVOK Z KNIŽKY :

Arieta vykotúľala zemiak z komory zo zaprášenej chodbičky a od zlosti doň kopl tak silno, že vletel do kuchynky, kde sa Hermína skláňala nad sporákom. „Čo to stváraš?“ nazlostila sa Hermína, „skoro si ma zhodila do polievky! Povedala som zemiak, ale to neznamená, že chcem celý. Nemohla si vziať nožnice a odrezať iba plátok?“

Teta zima v Materskej škole sv. Jána Pavla II.

Text: Emilka Chlebinová
Snímky: archív

**Jedna vločka, druhá vločka,
teta zima žmúri očká.
Na dvore nás sniežik zláka,
postavíme snehuliaka.**

Prvý deň po dlhých prázdninách nás potešil snehom a veru sme si ho aj poriadne užili! Veríme, že teta zima nám ešte prinesie viac zimných zasnežených dní. Naše sovičky opäť neľnili a škôlku vyzdobili svojimi zimnými vtáčikmi. O tom, že sú veľmi šikovní, niet pochýb!

Snehové vločky nadelili deťom radosť

Text a snímka: Zuzana Hec

Kedy Pani zima ukáže svoju hravosť, čakajú rok čo rok nielen deti v našej škole – ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II. Aj tento rok sa s nami dlho pohrávala, kým sa rozhodla natriasť svoje snehové periny a dopriať nám bielučký sneh. Konečne tu bol náš vytúžený deň. Celú noc pomaly a zľahka dopadali na našu zem tisíce krásnych snehových vločiek.

Už ráno po príchode do školy sa deti tešili na popoludnie v ŠKD. Počas vyučovania nebolo jediného detského očka, ktoré by sa nepozrelo z okna na poletujúce ľahké biele snehové vločky. Po poslednom zvonení hurá na obed, obliecť sa a šup, rýchlo von. Nenasnežilo síce veľa, no aj to málo, čo nám Pani zima tento rok dopriala, stačilo na poriadnu guľovačku a pováľanie sa v mäkkej snehovej nádielke. Deti si stavali snehuliakov a do sýtosti sa vyhrali na bielom koberci. Bolo že to radosti, výskotu a pobehovania hore dole. Ani zima, ani mráz nebránil deťom v poriadnej zábave. V ten deň neostali žiadne rukavice, otepľovačky či čiapka suché. Na poriadne vyjašenie sa v bielučkom snehu nám ani zima dopriala ešte pár dní, ktoré si všetky deti naplno užili, a dúfame, že počas tejto zimy neboli posledné...

Žiarivé iskričky v očiach a úsmev na tvári našich detí je nám odmenou

Text a snímky: Andrea Vajdová

Od posledného článku o dianí v našej Materskej škôlke už nejaký ten čas prešiel, no život v nej ešte nie je taký, na aký sme boli zvyknutí pred covidom. Stále nie sú možné spoločné aktivity, besiedky ani stretnutia s rodičmi, čo nám je veľmi ľúto. Napriek tomu pre deti pripravujeme rôzne aktivity a akcie.

V spolupráci s inštitútom Daphné deti v októbri absolvovali vzdelávací program Pani úroda, kde si zábavnou formou pripomenuli potrebu triedenia odpadu. V novembri poznávali dávny svet dinosaurov.

Ako každý rok, aj v tomto roku sme si pripomenuli Deň zdravej výživy. Každá trieda si zvolila vlastnú formu edukačnej aktivity so zameraním na tento deň. Deti zhotovovali pyramídu zdravia, rôznymi formami ochutnávali ovocie a zeleninu, vyrábali ovocnú štavu a aj si na nej pochutili.

V rámci nášho interného projektu Kamarátka príroda absolvujeme 2x do roka, na jeseň a na jar, turistickú prechádzku do „šúru“.

Túto jeseň sme pozorovali jesenné práce na poli, zvieratá, zbierali sme šípky, gaštany, orechy, rôzne bobuľky, lístie a iné prírodniny, z ktorých sme v škôlke zhotovovali výrobky. Počas prechádzky sme sa veľa rozprávali o tom, ako sa príroda pripravuje na zimu. Predškoláci zvládli zásť až k šúrskejmu jazeru a kaplnke. Zážitky z týchto vychádzok sú nezabudnuteľné, preto si ich s deťmi užívame a tešíme sa na ďalšie.

Tradičiou v našej škôlke je každoročne aj Slávnosť svetielok. Túto akciu sme predtým trávili spoločne s rodičmi. Žiaľ, aj tento rok sme si ju museli užiť iba s deťmi. EP Slávnosť svetielok oslávilo Haloveenským karnevalem. Deti sa od rána v maskách zabávali, tancovali a spievali. Na Koniarkovej deti vyrezávali tekvičky, vyrábali halloweenske lampášiky, strašidielka, tí najmenší nalepovaním a odláčaním vyrábali papierové tekvičky.

Pre deti bola nezabudnuteľným zážitkom ukážka agility so psíkmi. Za sprostredkovanie tejto akcie sme veľmi vďační rodine Ambušovej. Deti si užili predpoludnie s dvoma psíkmi, ktoré spolu s ich cvičiteľmi predvádzali neuveriteľné kúsky .

Dňa 4. 11. 2021 sme si vrtuľkovým pochodom po Vajnorochoch, piesňami a básňami pripomenuli Deň materských škôl. Zastavili sme sa a zaspievali sme aj pred MÚ. A hádajte, čo sa stalo? Prišiel si s nami zaspievať aj náš starosta a zástupkyňa starostu p. Molnárová. Sladká odmena deti potešila.

Do tajov vesmíru sme nahliadli vo Sférickom kine. Prostredníctvom 3D sme sa stali

jeho súčasťou a dozvedeli sme sa veľa zaujímavostí.

Prichádzajúci čas vianočných sviatkov si s deťmi užívame každoročne zhotovovaním vianočnej výzdoby, spoločným zdobením vianočného stromčeka, spievaním vianočných kolied, čakáním na Mikuláša a jasné, že aj na Ježiška. Tento rok nám čakanie na Mikuláša narušila karanténa v obidvoch škôlkach. Ale nakoniec predsa prišiel. Mikuláš už prísť nemohol, a tak, aj keď po termíne, poslal Santu, no nie na koči, ale na zázračnom Santabuse. Zážitok to bol o to silnejší. Nazreli sme do Santovej zázračnej obývačky, kde za pesničku alebo básničku daroval deťom sladké prekvapenie. Mrzí nás, že deti z EP túto mož-

V NOVEJ ŠKOLE V SEPTEMBRI

Text: redakcia

Kedy budeme môcť privítať prvých žiakov v nových priestoroch? Mestská časť naozaj neotálela a stavebné práce sa začnú hneď ako to počasie dovolí. Prvý februárový týždeň prebehlo odovzdanie stavby stavebnej firme, ktorá bude prístavbu realizovať. Stavebným prácam tak už nič nebráni a s výstavbou sa môže začať. Ako potvrdilo vedenie stavebnej firmy, septembrový termín je pre nich záväzný a urobia všetko pre to, aby v novej časti školských priestorov privítali prvých žiakov už v septembri.

nosť nemali . Aj o tento zážitok ich pripravila ďalšia karanténa. Ale nebojte sa, my sme sa so Santom dohodli, že o rok im to všetko vynahradí. Naším zvykom býva, že spolu s deťmi píšeme list Ježiškovi. Príaní o darčeky je neúrekom, a tak vždy s napätím čakáme na prekvapenie pod stromčekom. Keď vidíte tú radosť a iskričky v detských očiach, nedočakavosť a húževnatosť pri rozbalovaní darčiekov, vďačnosť detí, to sú krásne chvíle, ktoré máme radi aj my učitelia. Užívame si to spolu s nimi. Karanténa na EP nedovolila deťom zažiť túto atmosféru vo vianočnom čase. Hoci Ježiško darčeky priniesol včas, deti si ich mohli užžiť až po vianočných prázdninách. Darček v podobe krátkeho videa s vianočným pozdravom sme poslali aj našim rodičom. Pevne veríme, že budúci rok si Vianoce už užijeme tak, ako sa patrí. Spolu s rodičmi, v škôlke s programom detí na Vianočnej besiedke, s pohostením, v príjemnej svia-točnej atmosfére.

Aktivít sme mali ešte omnoho viac, len v krátkosti spomeniem Šarkaniádu, niekoľko divadelných predstavení, vianočné fotenie...

V tomto polroku budeme podľa aktuálnej situácie pokračovať v enviroprojektoch, predškôlkakov čakajú testy školskej zrelosti

...plánov máme veľa. No cestu, ktorou nakoniec budeme môcť ísť, nám ukáže čas a situácia s covidom.

Verím, že konečne to bude tá naša správna škôlkarska cesta, ktorú by sme si už spolu so všetkými rodičmi a deťmi zaslúžili.

Príbehy Vajnorského ornamentu (10)

Cesty ornamentu

Text: Elena Karácsonyová

Snímky: archív Miestneho úradu Bratislava-Vajnory (1), autorka (2–5)

Príbehy ornamentu a jeho autoriek ku mne prichádzajú rôznymi cestami. Často dlhšími a kľukatými, ale predovšetkým takými, ktoré ma nakoniec privedú - domov. Dnešný príbeh začal pred takmer desiatimi rokmi v Dubnici nad Váhom, na kurze dubnickej gatry. Musela som vycestovať z Bratislavy, aby som sa zoznámila s Ruženkou Šutorovou, Bratislavčankou, ktorej otec pochádzal - z Vajnor. Počas niekoľkých sobotných ciest mi porozprávala nielen o otcovi, členovi vajnorskej dychovky, ale aj o svojej babke - vyšívачke a maliarke ornamentov.

Vo vlaku som sa tak vlastne znovu „zoznámila“ s našou susedkou, pani Kristínou Feketeovou, rodenou Orthovou (1905 – 1983). Z detstva si ju pamätám iba matne, ako babičku z vedľajšieho dvora na „novej“ ulici. A začala som sa s ňou zoznamovať ako s vyšívачkou a maliarkou. Jej život bol veľmi podobný životu jej rovesníčok – prežila ho v roľníckom a vinohradníckom prostredí Vajnor 20. storočia, pracovala na družstve v živočíšnej výrobe. Vyšívala liturgické textílie, kroje, krojové bábiky i obrusy. Kreslila a maľovala nielen obrazy, ale aj taniere a keramické kachlice. Pracovala pravidelne pre ÚĽUV, pre ktorý vyšívala pôvodné vajnorské vzory.

Maľovať a vyšívať ornamente učila deti vo vajnorskej škole, kam chodievala v rámci hodín výtvarnej výchovy. Bola „pisárkou“, ochotne kreslila vzory výšíviek či malieb pre tých, ktorí si ich nevedeli sami vytvo-

Detail vyšívanej štóly s monogramom a rokom vzniku

riť. Z väčších projektov, na ktorých pracovala, spomeniem výzdobu vajnorskej izby v bývalej expozícii Vinohradníckeho múzea v Bratislave a výmalbu vajnorského kostola. Jej tvorba je charakteristická osobitou farebnosťou, typickým využitím tzv. „ježíka“ na lupeňoch vyšívanych kvetov a dô-

sledným dodržiavaním „starého“ spôsobu vyšívania stehov – úspornej rubovej strany výšívky. Dodržiavala symetrickú kompozíciu ornamentu, ale vzory na pravej a ľavej strane nie sú zrkadlovo identické. S obľubou pri vyšívanych i maľovaných obrazoch využívala motív kytice v džbáne.

Detail výšivky na štylizovaných rukávcoch s monogramom

Mužský prucek

Detail výšivky na detskej perinke – charakteristické využitie tzv. ježíka

Vyšívavý obrus – detail

Podľa jej vnučky Ruženky Šutorovej rada vyšívala i štóly pre kňazov. Jej liturgické textílie vieme spoznať podľa kríža, ktorý sa snažila vyhotoviť tak, aby štruktúra výšivky čo najviac pripomínala drevo. Pri identifikácii prác pani Feketeovej máme istú výhodu – na podnet rodiny, najmä svojej vnučky, ich začala koncom 60. – začiatkom 70. rokov označovať svojim monogramom a spravidla aj rokom vyhotovenia.

Cesty ornamentu zrazu začali nachádzať svoj cieľ a znalosť informácií prinášať výsledky. V krojovej zbierke mám jeden štylizovaný vajnorský kroj z dielne ÚĽUVu, pôvodne používaný vo folklórnom súbore. Štylizácia je vydarená, kroj si zachoval svo-

je charakteristické prvky. A na výšivke na rukávcoch som na svoju veľkú radosť našla monogram K. F. a rok vyhotovenia – 1979.

Ďalšie práce pani Feketeovej som mala možnosť vidieť vďaka jej dcére pani Uršule Feketeovej, ktorá na jeden z ročníkov Letnej školy vajnorských tradícií priniesla ukázať vyšívavé obrusy z dielne svojej mamy, ktoré opatruje a na ktoré je právom hrdá. Veľmi ma potešila. Vždy ma poteší, keď sú majitelia ochotní podeliť sa so svojimi pokladmi. Dúfam, že už skoro skončí táto náročná doba, ktorá komplikuje aj dokumentáciu ornamentu a mne sa podarí od „tety Ulky“ získať ešte viac informácií o ornamentoch jej mamy.

A do tretice – medzi fotografiami liturgických textílií z vajnorského kostola, ktoré mám v „archíve“ ako dokumentáciu Vajnorského ornamentu - som našla vyobrazenú štólu, ktorá by podľa opisu mohla byť prácou pani Feketeovej. Prítomnosť jej monogramu a roku vyhotovenia to potvrdili a mňa opäť potešil ďalší kúsok vložený do mozaiky Vajnorského ornamentu.

Dnes mám na záver pre čitateľov Vajnorských noviniek „detektívnu“ úlohu. Obrazy Kristíny Feketeovej zdobia aj steny Vajnorského ľudového domu. Všetky potrebné indície sú v tomto článku a na fotografiách. Dokážete ich správne identifikovať?

Ako sa zo Stredoslováka Martina Babjaka stal Vajnorák.

Vo Vajnorochoch sa nám páči, sme tu spokojní

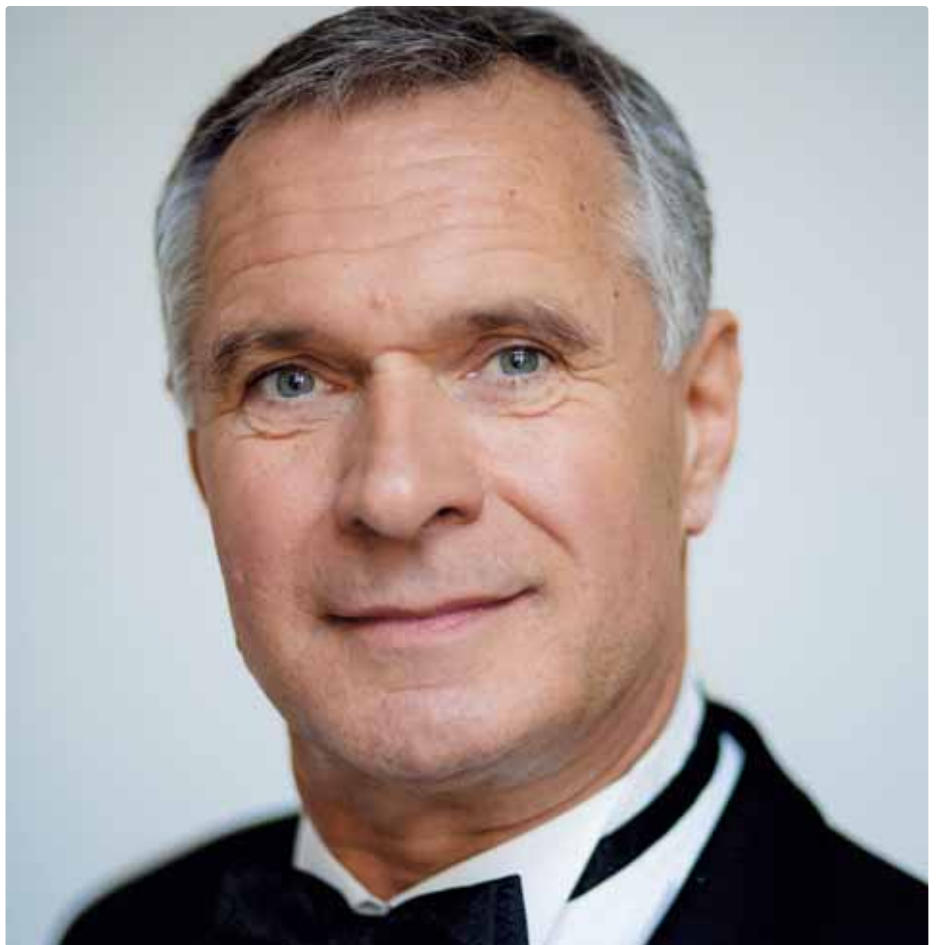
Text: Stanislav Bachleda

Snímky: archív Martina Babjaka, autor

Martina Babjaka som spoznal ešte v čase, keď účinkoval v bansko-bystrickej opere. Zoznámil som sa aj s jeho otcom Štefanom, populárnym členom Opery Divadla Jozefa Gregora Tajovského, keď som navštevoval tamojšie predstavenia a písal o nich recenzie. Martin Babjak (15. 9. 1960, Banská Bystrica)

Obaja Martinovi rodičia, otec aj mama Terézia, boli členmi Opery Divadla Jozefa Gregora Tajovského v Banskej Bystrici. Martin pochádza z piatich súrodencov: traja bratia Martin, po otcovi barytonista, Štefan a Ján, sestry Anna a Terézia. Brat Ján je tenorista, sestra Terézia mezzosopranistka, v súčasnosti sú obaja sólisti Opery SND. Keďže po základnej škole študoval na Strednej priemyselnej škole dopravnej vo Zvolene, takmer sa stal železničiarom, ihneď po jej absolvovaní však pokračoval v štúdiu spevu na Konzervatóriu v Bratislave. V roku 1985 absolvoval štvormesačný študijný pobyt v speváckej škole Centro di perfezionamento cantanti pri milánskej La Scale v Miláne. Od roku 1987 do 1989 pôsobil ako sólista v Opere Divadla Jozefa Gregora Tajovského v Banskej Bystrici. V roku 1989 sa stal sólistom Opery SND v Bratislave, kde účinkoval do roku 2006. Odvtedy pôsobí ako slobodný umec. V STV moderoval hudobnú reláciu o klasickej hudbe s názvom Clippato, ktorú možno vidieť aj v súčasnosti na STV 3.

K jeho najväčším úspechom patrí získanie titulu Laureát svetovej speváckej súťaže Luciana Pavarottiho vo Philadelphii (USA, 1992) i víťazstvo na 27. ročníku medzinárodnej speváckej súťaže Totti dal

Martin Babjak

Monte za postavu Escamilla v opere Carmen v roku 1995 v Taliansku.

Stretávame ho vo Vajnorochoch, kde žije už dvadsaťdva rokov. Ešte predtým, ako sa sem prisťahoval, Vajnoráci ho poznali z vystúpení so Zborom Jána Pavla II. A tak sa pri našom stretnutí krútila reč o tom, ako sa z neho, zo Stredoslováka, stal Vajnorák.

› **Spomínaš si aj na presnejší dátum?**

Na to sa nedá zabudnúť – február 2000.

› **Čo pre Teba znamenajú Vajnory?**

Veľa. Ale ja som Vajnory spoznal pomerne dôverne už počas štúdia na Konzervatóriu v Bratislave, od roku 1980. V ročníku

som mal aj spolužiakov z Vajnor. S jedným z nich, volá sa Igor Panák, ktorý študoval hru na pozaunu, som sa spriatelil viac, a tak ma pozval k nim do rodiny. Dodnes býva jeho rodina na ulici Šuty. Prekvapením pre mňa bolo, že jeho otec choval nutrie, čo asi nebolo celkom bežné. Ale chodil som aj do Jura, odkiaľ bol spolužiak akordeonista Paľo Zeliska, niekedy aj do Rače, takže som tento región mal možnosť spoznávať pomerne dôverne.. Nezaobišlo sa to, pravda, bez chutného jedla a ani bez dobrého tunajšieho vína. Návštevy sa konali zväčša na hody, alebo keď bývali miestne oslavy, ale aj vtedy, keď sa zbierali jedlé gaštany.

► **Predtým, ako ste sa ako rodina stali Vajnorákmi, bývali ste neďaleko v Rači. Táto oblasť Ti je asi blízka.**

Blízka mi je najmä teraz, ale predtým sme bývali, ako hovoríš, v Rači, kam sme vymenili byt z Banskej Bystrice v čase, keď som už pôsobil v Opere SND. Takmer rok sme dávali inzeráty do časopisu Avízo, až sa to napokon v roku 1990 podarilo. Pobudli sme tu potom desať rokov.

► **Vybrali ste si Vajnory zámerne alebo náhodou?**

Bola to náhoda a dnes môžem s istotou povedať, že šťastná, lebo vo Vajnoroch sa nám páči, dobre sa nám tu býva, slovom, sme spokojní. Ale vrátim sa k tomu, ako sme sa stali tunajšími obyvateľmi. Manželka hľadala možnosť zamestnať sa bližšie k nášmu račianskemu bydlisku, aby sa mohla starať o dochádzku detí do školy.

Podarilo sa jej získať zamestnanie vo firme syna nášho bývalého politika a po čase sa naskytla aj možnosť zakúpiť si v nej byt. Jeho rodina totiž vlastnila vo Vajnoroch pozemky, kde sa stavali bytové domy. Zvažovali sme všetky okolnosti. Aj to, či sa na mnoho rokov zadlžiť, ale okolnosti boli žižlivé, mne sa po získaní titulu laureáta Pavarottiho súťaže celkom darilo, mal som veľa vystúpení, koncertov, reláciu v televízii, tak sme sa rozhodli, že to skúsime. Neľutujeme to, lebo, ako som už povedal, cítim sa tu výborne.

► **Spomínali sme, že ešte pred príchodom do Vajnor si často spieval s tunaj-**

Martin Babjak v spoločnosti Jána Pavla II. a prezidenta SR Michala Kováča vo Vatikáne

ším zborom. Ako sa začala táto spolupráca?

Bol som ešte poslucháčom konzervatória, keď sa mi raz ozvali z rozhlasu, že by chceli, aby som prišiel nahráť pieseň z okolia Banskej Bystrice Zabili, zabili, dvoch chlapcov bez viny. Pôvodne to mal spievať môj otec, ale z nejakého dôvodu nemohol, tak im odporučil, že študujem spev v Bratislave, aby ma oslovili. Tunajší dlhoročný obyvateľ Ondrej Demo bol členom redakcie ľudovej hudby, poznal môjho otca, ktorého

rozhlasáci volali starý Babjak, mňa zase neskôr Pištov syn, oslovil ma – vtedy sme sa vlastne zoznámili – a tak začala moja spolupráca s Orchestrom ľudových nástrojov. V tom čase som spieval v Lúčnici a vtedy začala aj dlhodobá spolupráca s vajnorským Zborom Jána Pavla II. Ondrej Demo, ktorý ma vždy oslovoval Martinko, bol neúnavný nielen vo svojej práci, ale aj v mojom častom angažovaní účinkovať so zborom v kostole i mimo neho. Potom sa ma už ani nepýta, či mám čas, len mi oznámil dátum vystúpenia. Hoci som voľného času veľa nemal, ani jedno vystúpenie vo Vajnoroch – a to som ešte nebol tunajší – som neodmietol. Účinkoval som aj v známom programe O víne pri víne.

Akosi mi už vtedy Vajnory prirástli k srdcu. Ešte viac potom, keď sme sa sem už nastahovali. To ma pán doktor Demo už spravil Vajnorákom, akoby som tu žil od nepamäti. A ja som sa tomu nebránil.

► **Potom si sa stal Vajnorákom naozaj. Tvoja profesia operného speváka si vyžaduje každodenné cvičenie. Ako to znášali Tvoji susedia? Predsa len, ak má niekto počúvať cvičenia každý deň, nie je to veľmi príjemné.**

Máš pravdu. Nielen moja, ale všetky hudobné profesie si vyžadujú systematickú, každodennú a viachodinovú prípravu. A to nie je len zaspievanie výslednej podoby piesne či árie, ale aj hlasové cvičenia a postupné tvarovanie diel, a lepšie povedané, môjho partu a prvá podoba árie tiež nie je ničím pôsobivým pre človeka, ktorý sa hudbou neživí. Kým bola situácia

Martin Babjak ako Jago opere Otello G. Verdiho, 1994

Keď sa dozvedel, že je finalistom v Pavarottiho súťaži, 1991

normálna, teda predkovidová, dalo sa cvičiť v divadle aj inde, ale potom už nastal problém. Keďže máme so susedmi veľmi dobré, povedal by som, nadštandardné vzťahy, dohodli sme sa, že nielen počas pracovných dní, keď sú mnohí v práci, ale každý deň si vyhradím jednu hodinu medzi desiatou a jedenástou predpoludním na prípravu, čo všetci prijali s porozumením. Ak sa príhodi, že sa tá hodina predĺži, odmením sa im peknou áriou alebo piesňou.

► Položím záludnú otázku. Čo Ti na Vajnoroch vyhovuje, čo Ti je blízke a čo Ti azda prekáža?

Nespomínam si, že by nám niečo prekážalo. Nestretol som sa s ničím negatívnym, nevhodným. Naopak, páči sa mi tunajší dialekt, humor, mentalita, srdečná povaha, hoci tu už býva mnoho rodín aj z ďalekého Slovenska. Ale poviem takú príhodu.

Ešte keď sme chodili do školy, jedným zo spolužiakov bol aj dnešný dirigent Tóno Popovič, ktorý tiež s nami chodil do Vajnor. Raz si sadol za klavír a zaspieval takú ponášku na blues a reggae, kompilát s textom „Vajnory, Vajnory, to je dzedzina“, my sme doplnili bá bá ba bába a pokračoval, „tam sú kamaráty s retážma“. Dodnes si tieto začiatkové slová všetci pamätáme, aj keď to malo viacej veršov. Samozrejme, že náš spolužiak Igor nebol sa tým spokojný, tvrdil, že to nie je pravda. No, bavili sme sa tým. Kedysi sa mladí chlapani oddávali zvláštnym záľubám. Hovorilo sa im chuilgáni, združovali sa v skupinách, hovorili si bandy, ktoré

mali aj svoje mená. Obliekali sa do kožených nohavíc, bünd, vyparádili sa retiazkami používanými pri prípadných sporoch, lesklými cvokmi a poniektorí nosili aj boxery. Vajnory neboli výnimka, takéto javy sa ukazovali v tom čase všade.

Mne sa však stále veľmi páčia tunajšie tradície, ktoré si ľudia s láskou pestujú, ctia si ich, udržiavajú, vyznávajú zdravý patriotizmus. Aj vtedy, ak ich Račania označia, že sú bubeláci. Dodnes neviem,

aký je zdroj tohto oslovenia. Páči sa mi tunajší pestrý ornament, ktorý už dávno pred rokmi chodili obdivovať rôzne osobnosti aj zo zahraničia.

► Keďže si umelec, spevák, nevyhne sa otázke, čo robíš v súčasnosti, čo pripravuješ, ako vyzerá Tvoja blízka budúcnosť?

Ako všetci ľudia na Slovensku, aj ja musím rešpektovať covidové zákazy a príkazy, nariadenia odborníkov a úradov a podieľať sa na bezpečnosti našej krajiny ich dodržiavaním.

Tak ako takmer všetkých umelcov, aj mňa postihli s tým súvisiace problémy, tak istý čas ma podporuje štát, keď sa situácia zlepší, robíme koncerty. Slovom, striedavo oblačno. Získali sme granty na koncerty z tvorby slovenských skladateľov – bol si na podobnom koncerte – trošku sa teraz venujem angličtine, lebo v programe koncertu bude okrem skladieb slovenských autorov Stanislava Hochela a Tibora Andrašovana aj piesňový cyklus na Shakespearove sonety, autorom ktorého je ďalší náš tvorca Oto Ferenczy. Sprevádzať ma bude vynikajúci slovenský klavirista prof. Daniel Buranovský, v programe bude recitovať známy herec Štefan Bučko básne Milana Rúfusa i Shakespearove sonety, preložené Ľubomírom Feldekom, ktorý prisľúbil účasť.

Ak sa niekomu tento program zapáči, isto zverejníme termíny konania a radi ho na ňom privítame.

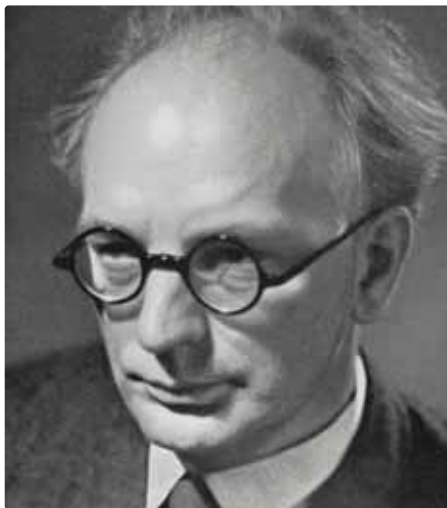

Martin Babjak vo vajnorskom programe O víne pri víne

Karol Plicka, Gabriel Faure a mnohí ďalší...

Text: Stanislav Bachleda

Snímky: archív, internet

Karol Plicka

Gabriel Faure

Prelom dvadsiatych a tridsiatych rokov priniesol pre tunajšiu školu niekoľko dôležitých aktivít. Na podnet legendárnej učiteľky a umelkyne Kataríny Brúderovej vymaľovali všetky triedy podľa jej predlôh. Škola hýrila farbami a pestroťou výzdoby. Pre zaujímavosť však ešte novinka, nesúvisiaca s umením – v škole zaviedli poistenie žiakov „na úraz, život a invaliditu“, čo bol na toto obdobie nezvyčajný počin, aj keď poistenie si museli zaplatiť rodiny samy. Takáto sociálna starostlivosť nebola v tých časoch rozšírená ani vo vyspelejších krajinách.

Vajnorská ornamentika musí obsahovať pôsobivé vnútorné vyžarovanie, keď si dokázala získať obdivovateľov takmer z celého sveta. Veď posúďme, prišli ministri, profesori, vysokí dôstojníci, politici, štátnici, umelci rôzneho zamerania z Francúzska, Poľska, Švédska, Holandska, Británie, Južnej i Severnej Ameriky, Juho-slávie, a dokonca i z Číny, čo potvrdzujú zápisy v školskej kronike. K veľmi častým návštevníkom patrili rakúski turisti.

K najvýznamnejší hosťom patrili napríklad aj zberateľ folklorista, hudobník, fotograf a dokumentarista Karol Plicka, ktorý veľmi pozorne a dôkladne zaznamenával nielen spevný, ale aj hovorený prejav v typickom nárečí. Predmetom záujmu jeho nepostrádateľného fotoaparátu a filmovej kamery bola často hra detí, nezabúdaj však ani na spomienky starších obyvateľov Vajnor.

Karol (Karel) Plicka (* 14. 10. 1894, Viedeň – + 6. 5. 1987, Praha), bol významný slovenský a český hudobník, výtvarník, fotograf, filmový režisér, kameraman, hudobný vedec. Najprv pôsobil ako učiteľ v ľudovej škole, od roku 1924 ako referent národopisu v Matici Slovenskej. Veľmi intenzívne sa od roku 1926 zaoberal dokumentárnym filmom. Je autorom viacerých obrazových publikácií o Slovensku. Prechovával hlbokú lásku k slovenskému folklóru a bol jeho úprimným obdivovateľom. Na svojich početných cestách zaznamenal mnohé zápisy slovenských ľudových piesní, ktoré nahral a zapísal pri svojich častých návštevách slovenského vidieka. Jeho najznámejší film *Zem spieva* z roku 1933 bol vysoko hodnotený na festivale Biennale v Benátkach (1934), kde získal Pohár mesta Benátok. Ťažiskom jeho pôsobnosti bolo najmä fotografovanie, ktoré patrí do zlatého fondu slovenského umenia a kultúry.

K najobsažnejším vyjadreniam hostí zo zahraničia patrí písomný doklad od plodného francúzskeho spisovateľa Gabriela Faureho (nie skladateľa toho istého mena, ktorý však zomrel v roku 1925).

Gabriel Faure (*15. 5. 1877 – + 5. 8. 1962) francúzsky spisovateľ, poet, esejista, bol autorom mnohých básní, románov a ďalších próz, ako aj autorom kníh o francúzskych spisovateľoch, akými boli Paul Valéry, François – René de Chateaubriand, Jean-Jacques Rousseau, ale aj Marie-Henri Beyle, známy pod pseudonymom Stendhal. Jeho vyjadrenie, zachované v kronike, stojí za to odcitovať doslovne:

„Podivné ženské kroje s vyšívanými rukávcami s množstvom sukien, ktoré sa šíria okolo číziem z čiernej kože. Slovenský dom (vajnorský) je skutočné múzeum ľudového umenia. Všetky sú stavané podľa toho istého vzoru. Ich dvere nevedú na ulicu, alebo na námestie, ale na dvor. Miestnosť, do ktorej sa vchádza vymaľovala sama gazdiná prostými freskami veľmi živých farieb. Motívov niet mnoho. Štylizovaní vtáci a kvety holub, pekný pelikán, baránok, jablko, ľalia, sú maľované neobratne lenže s vkusom, veľmi spoľahlivým pre dekoráciu bez predlohy, podľa nálady maliarky a tradície starej mnoho storočí. Podobné motívy nachodíme na maľovanom náradí a miestnej keramiky, ktorá ozdobuje steny. Napravo od tohto pitvora je kuchyňa, naľavo spáľňa, ktorej posteľ pripomínajú francúzske Bretagne, akési výklenky zakryté vyšívanými záclonami a nad nimi medzi nebesami a povalou izby sú nakupené periny v povlakoch doma tkaných a pestre pruhovaných. Sú to periny, ktorých sa vlastne ani nepoužíva a ktoré slúžia len ako ozdoba. Slovenské výšivky?

Robia ich 8–12 ročné dievčence vždy bez predlohy Slovenské umenie čo sa týka fantázie v ornamentike, odtienkov koloritu a vkusu v kompozícii, vyrovná sa každému inému slovanskému umeniu...“

Málo slovenských obcí sa môže pyšiť podobnými vyjadreniami i návštevami takýchto osobností. Svedčí to o talente a šikovnosti našich predkov, v šľapajach ktorých by sme mali vynikajúcu povesť Vajnor šíriť aj naďalej.

Počiatky a pôsobnosť nášho dychového orchestra (10)

Vinobranie 1966: druhý zľava A. Dubček, tetí zľava predseda ÚNV ing.arch. Milan Hladký, 1. zprava preds. MNV Vajnory František Osvald

Zdroj: Vojtech Fekete: Prešporská obec Vajnory (kronika)

Snímky: archív Vajnorskej dychovky

Vajnorská dychovka akoby bola predurčená k úspechom. Absolvuje súťaže, prehliadky, festivaly, návštevy doma i v zahraničí. V roku 1966 ju však čaká náročná úloha – nie menej úspešne absolvovať oslavy storočnice svojho vzniku. Naplno pracujú prípravné komisie, riešia sa zdanlivé i konkrétne problémy, plnia sa úlohy, atď. Bolo toho neúrekom, lebo okrem jubilea dychovky, bol aj rad ďalších povinností, napríklad participovať na oslavách 15. výročia založenia JRD i reprezentácia u susedov na Morave.

Pred samotnými oslavami účinkuje ešte dychovka prvého júna v Brne na výstave „Dni Bratislavy“, kde usporadúva verejné koncerty pre účastníkov výstavy. Priebeh týchto hraní prenášala aj brniarska televízia.

Samotné oslavy sa začali podľa plánu osláv 25. júna 1966 v sobotu o 18.00 h malým koncertom dychovej hudby Vajnorák pred budovou ObNV (Obvodný národný výbor, pozn. red.) a o 18.30 hodine sa už konalo slávnostné zasadnutie pléna ObNV Vajnory v osvetovej besede, kde po slávnostnom prejave predsedu ObNV Františka Osvalda bola zhodnotená činnosť dychovej hudby vo Vajnoroch a v spomienkach boli spresnené vynikajúce výsledky tejto hudby, ktorú dosiahla počas bohatej storočnej činnosti. Len za posledné roky po oslobodení hudba získala na prehliadkach, festivaloch a súťažiach STM (Súťaž tvorivosti mládeže,

pozn. red.) a ĽUT (Ľudová umelecká tvorivosť, pozn. red.) tieto výsledky:

- 6 prvých miest v miestnom kole ĽUT,
- 5 prvých a jedno druhé v krajskom kole,
- 2 prvé v celoslovenskej súťaži,
- pochvalné uznanie Matice slovenskej,
- putovnú štandardu ÚNV (Ústredný národný výbor, pozn. red.) Bratislava

V rozhlase vystupoval Vajnorák viac ako 80krát a uskutočnil 1500 brigádnických vystúpení (účinkovanie bez odmeny, pozn. red.).

Počas slávnostného koncertu dychovej hudby boli udelené vyznamenania najstarším a zaslužilým členom dychového súboru Vajnorák zástupcami miestnych verejných činiteľov, ako aj zástupcami kultúrnych organizácií z Bratislavy.

Oslavy pokračovali v nedeľu budíčkom dychovky po obci, potom pri vítaní dychov-

viek účinkujúcich na oslavách. Po tomto sa prikrčilo k otvoreniu výstavy „Vývoj Vajnor a trofej dychovej hudby Vajnorák“. V dopoludňajších hodinách sa uskutočnilo aj odovzdanie Vajnorskej izby na Roľníckej ulici verejnosti, jej expozíciu otvoril riaditeľ mestského múzea Šimon Jančo.

V popoludňajších hodinách pri príležitosti osláv storočnice miestnej dychovky prebiehal zároveň Festival dychových hudieb s touto účasťou: Dychová hudba bratislavskej posádky, Koželužne Bošany, Metalurgické závody z Dubnice, Jur pri Bratislave, dedinská dychovka z Dolnej Súče, dychovka z Kyjova, dychovka pri PKO Nitra, Strojstav z Nového mesta n/Váhom, Partizánske, domáca dychová hudba a ako vzácný hosť z Rakúska dychovka z Gönsendorfu.

Podujatie, ktorým boli v plnej miere boli docenené výsledky a tradície vajnorskej dychovej hudby, splnilo svoj zámer a poskytlo ďalšie impulzy na pokračovanie jej tradície.

Hneď po prvomájových oslavách v roku 1967 odchádza 34-členný dychový súbor Vajnorák pod vedením kapelníka Fera Feketeho do rakúskeho Gönsendorfu, aby takto oplatil dlh za účasť miestnej dychovky na oslavách storočnice vo Vajnoroch v uplynulom roku.

V tomto malom rakúskom mestečku obklopenom vinohradmi sa Vajnorák predstavil miestnym obyvateľom v kompletnom vajnorskom kroji, čím u domácich získal ešte na väčšej popularite. Veď aj samotné víťanie bolo príjemné, keď na úvod povedal: „ ... vítame hostí zo Slovenska. Nech vaše pôsobenie v našom mestečku priniesie radosť a veselie. Veď hudba ako taká nepozná hraníc, táto len zblízuje ľudí

Oslavy 100. ročnice, 1966

bez rozdielu národností, politickej alebo triednej príslušnosti...“

Ako zvyčajne, aj v roku 1968 vykazuje najvyššiu kultúrnu aktivitu dychová hudba Vajnorák. Tu máme prierez jej celoročnej činnosti:

- v apríli víta dychovka na Primaciálnom námestí v Bratislave spolu s obyvateľmi mesta prezidenta arm. generála Ludvíka Svobodu, ktorý prišiel na oslavy oslobodenia Bratislavy,
- v máji vyhráva dychovka pod vedením Titusa Pilného na prvomájových oslavách v Bratislave, kým ďalšia časť dychovky pod vedením Fera Feketeho hrá na podobných oslavách vo Viedni v Rakúsku. Naostatok malá dychovka pod vedením Titusa Pilného natáča koncom mesiaca vo Viedni v rakúskej televízii,
- v júni účinkuje kompletný súbor Vajnorák

na medziobvodnej súťaži národných výborov mesta pod patronátom čl. televízie, potom víta na nábreží Dunaja zástupcov robotníckych strán kapitalistických štátov,

- v júli sa dychová hudba predstavuje televíznym programom, kde s ňou zároveň vystupujú aj speváčky a speváci SLUKu,
- v auguste sa zúčastňuje Vajnorák 15. výročia založenia dychovky v Tlmačoch, ktorú vedie ako kapelník odchovanec vajnorskej dychovky Kamil Lobpreis,
- v decembri sa Vajnorák zúčastňuje na súťaži dychových hudieb v okresnom kole, kde opäť získava prvé miesto.

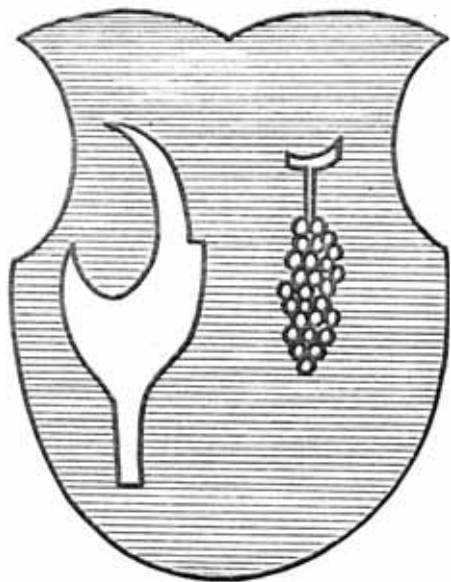
—
Rok 1969 nebol veľmi bohatý na činnosť vajnorskej dychovky, pravda, okrem niektorých domácich vystúpení. Zato v roku 1970 nastáva zásadnejšia zmena. O tom však v ďalšom pokračovaní.

Otvorenie Vajnorského domu expozície Mestského múzea, 1966

Čo hovorí kronika

Prešporská obec Vajnory (9)

Zdroj: V. Fekete: Prešporská obec Vajnory (kronika)

Obdobie vlády cisárovnej Márie Terezie bolo v mnohom pokrokové. Zaviedla nové zákony aj s odkazom do ďalekej budúcnosti, o. i. aj zavedenie povinnej školskej dochádzky či dva tereziánske katastre, z ktorých prvý (1748) už obsahoval informácie o pozemkoch i výpočet poddanských usadlostí. V nasledujúcom (1757) už bol aj súpis všetkej pôdy vrátane panskej, evidoval aj poplatky živnostníkov. Až Jozefský kataster vytvorený v rokoch 1758 až 1789 presadil rovnaké združovanie poddanskej, ako aj panskej pôdy, čo sa preverovalo hlásením údajov o výmere pozemku zvláštnymi meračskými komisiami. Z tohto obdobia pochádza aj pojem katastrálne územie.

Od roku 1526 sa na území dnešného Slovenska začalo aj so zakladaním a evidovaním urbárov, čo boli súpisy poddaných a ich pracovných povinností, pozemkov a výťažkov (renty) z pozemkov, ktoré slúžili zemepánovi na kontrolu a vyberanie poplatkov. Až takmer o štvrtstoročie (1767) vstúpil do platnosti Tereziánsky

urbár, jednotne upravujúci v celej krajine, najmä však v Uhorsku, vzťahy medzi zemepánmi a ich poddanými.

Avšak pospolitý ľud veľmi netrápili otázky zahrnujúce evidenciu pôdy, skôr ich starosti vyplývajúce z vtedajších epidemiologických pohrôm.

Vo Vajnoroch v januári 1726 vypukla zvláštna choroba (epidémia), ktorej lekársky popis je skúpy a nie presne zmámy. Len sa vie z matriky úmrtia, že v krátkej dobe zomrelo na túto „neznámu“ chorobu 39 ľudí, v niektorých prípadoch dokonca celé rodiny, lebo práve v tejto dobe začínajú ubúdať niektoré mená, ktoré sa už odvtedy nevyskytujú. K tejto nešťastlivej chorobe pribudol aj záškrt, a tak mreli aj deti. Veru, nebolo dostatok liekov na tieto choroby a zrejme ani domáci felčiar neznajúc základné princípy lekárskej vedy neboli schopní zabraňovať úmrtiu obyvateľstva v obci.

V roku 1727 sa spomína pri obci výstavba majera (t. č. tzv. Sprinzlov) pod názvom „Schweitzerei“, ktorý sa postavil v husto zalesnenom lese zdobený hruškami plámkami, ďalej lánami pasienkov pre chov hospodárskych zvierat. A tak v dôsledku chovu hospodárskych vierať sa tu neskôršie začali vyrábať vynikajúce syry. Ďalej sa tu spomína, že majiteľ mesto Bratislava na tomto majeri sa zameril na chov pestovania špeciálnych švajčiarskych kráv dovezených zo zahraničia. Tiež sa uvádza v tomto dostupnom prameni, že na okolí tohto majera bola aj hojnosť rýb a preto sa začali rozširovať priľahlé vody na rybníky, čo bol ďalší zdroj príjmov pre majiteľa majera. Na to sa tu potulovalo aj množstvo, ba priam kídle divokých kačíc, ktoré niektorí obyvatelia pytliackym spôsobom jednoducho chytali na nastavené oká. Ťažko bolo vyčíslieť tieto škody, ale bol predpoklad, že takto vyhynulo ročne 200–400 mláďat.

Už v tejto dobe sa spomína, že popri majeri vo viničiach sa nachádzali úhľadné budovy, tzv. „hajlochy“, ktoré slúžili pre vinohradníkov a majiteľov viníc na krátanie letných dní a radovánok, ale v prvom rade pri práci na prešovaní hrozna ako aj prichýľ počas

nepriaznivého počasia. V dobe obaračiek sa v hajloch odoberal od majiteľov viníc tzv. „desiatok“ z úrody hrozna, ktorý vyplýval z povinností poddaných voči zemepánovi a cirkvi.

Je aj zaznamenané, že počas jedných obaračiek vznikol v jednej takejto budove požiar a keďže boli potoky vyschnuté až do dna a vody nebolo široko, ľudia si pri hasení požiaru pomohli čo mali po ruke, muštom... Pri konečnom výsledku požiaru bolo konštatované, že za obeť padnul jeden z najkrajších hajlochov (49).

Najvýznamnejším zásahom do života na vidieku, taktiež i do Vajnor, bol v 18. storočí vydaný tzv. tereziánsky urbár. Táto reforma v záujme videnskeho absolutizmu mala odstrániť veľké rozdiely a neporiadok v Uhorsku vo vzťahoch medzi feudálmi a poddanými nevoľníkmi. Poddanské dávky a povinnosti sa určili v urbári jednotne pre celú krajinu. Stanovilo sa v prvom rade veľkosť jednej poddanskej usadlosti v ktorej sa rozoznával „domový grunt“, t. j. intravilán a „chotársky grunt“, t. j. extravilán. K domovému gruntu patrila pôda dve bratislavské merice (54,62 l) a z chotárneho gruntu tiež dve bratislavské merice a lúky na osem koscov (kosec bola plocha, ktorú skosil dospelý chlap za jeden deň). O koľko bol menší grunt, o toľko mal väčší vonkajší. Podľa tohto delenia z vajnorských poddaných, ktorých bolo v urbárskej tabuli zapísaných 150, gazdovalo 54 na štvrtine usadlosti a väčšina (70) na osmine usadlosti. Ostatok tvorili želiari s domom (domkári, hofieri), ktorí nemali pôdu (18) a hofieri bez domu (8). Rozdrobenosť pôdy vo Vajnoroch bola teda veľká. Musíme brať aj na zreteľ, že na značnej časti chotára sa rozprestierali vinice, ktoré väčšinou nepatrili vajnorčanom.

Urbár stanovil podľa veľkosti poddanskej usadlosti aj roboty a povinnosti poddaných voči zemepánovi. Vajnorskí poddaní, ktorí gazdovali na štvrtine usadlosti, mali robotovať so záprahom 13–14 dní do roku a to od východu do západu slnka. Tí, čo mali osminu usadlosti, museli pracovať na panskom 6 a pol dňa. V urbárskej tabuli pre Vajnory je však zapísaných 15 dní do roka so záprahom (na osmine 7–

8 dní) a popritom ešte 30 – 31 dní bez záprahu (na osmine 14 – 15 dní). Robotnú rentu teda vo Vajnoroch stanovili vyššiu, ako hovoril uvedený predpis. Súvisí to so staršími zvyklosťami, podľa ktorých vajnorskí poddaní bez ohľadu na veľkosť usadlosti odvádzali robotnú rentu na hornej hranici, t. j. ako vlastnili celý poddanský grunt.

Tereziásky urbár určil od domu aj poplatok jeden zlatý ročne. Okrem toho vajnorskí obyvatelia, majitelia konských záprahov chodili raz do roka s ôsmymi vozmi na dlhú furmanku do Štajerského Hradca (Nového mesta) v Rakúsku, odkiaľ vozili mešťanom

obruče a iné potreby. Keď neskôr Bratislava stratila záujem o tieto cesty, „oslobodila“ ich (v polovici 18. storočia), za čo však museli vajnorskí poddaní platiť mestu 80 zlatých za celý rok.

Keď po vydaní Tereziánskeho urbáru zúžila sa pre Vajnory robotná aj peňažná renta, rozhodli sa mešťania odškodniť za vzniknuté škody a straty rozšírením pasienkov na úkor poddanskej pôdy. Odvtedy vajnorskí obyvatelia stále (trpeli, pozn. red.) nedostatkom pasienkov, na ktorý dosť častý stav sa sťažovali, ako napr. v roku 1785, ale bezvýsledne. Inou trvalou starosťou miestnych poddaných bol nedostatok dreva na kúrenie. so svojimi

pánmi dohodu, že nebudú žia Po vyjdení urbára uzavreli dať drevo na kúrenie ktoré im podľa tohto urbára a jeho zákona patrilo, ale za túto dobu budú oslobodení od urbárskych dávok, t. j. kapúnov, kureníc, vajec (50).

—
Jazykovo neupravené, doslovný prepis z kroniky Prešporská obec Vajnory.

VYBERÁME PRE VÁS

Na facebookových stránkach Vajnory v spomienkach nájdete každý deň odkaz na nový príspevok do niektorého zo štyridsiatich albumov www.spominajme.com.

Slávnostné uvítanie detí

Text: Soňa Molnárová

Snímka: archív

**Vitaj nám v živote, dieťaťko krásne
A snívaj v perinke svoj nežný sen,
Nech hviezda života žiari Ti jasne
A radosť naplní každý tvoj deň.**

V ľudskom živote sú významné chvíle, na ktoré si človek často spomína, ku ktorým sa rád vracia. Jednou z najradostnejších je narodenie dieťaťa. V mnohých vajnorských rodinách sa už niekoľko mesiacov rozlieha neopísateľná radosť a detský smiech i plač. Postaralo sa o to jedenásť najmladších Vajnorákov. Ani v tomto roku ich nemôžeme osobne privítať v obradnej sieni miestneho úradu – pandemická situácia nám to stále nedovolí.

Dovoľte mi, milí rodičia, privítať touto cestou Vaše deti - našich najmenších do veľkej rodiny Vajnorákov.

Vážený rodičia, darovali ste si spoločný život, novú krásnu nádej, prispeli ste posilnením novej generácie darom, ktorého hodnotu nemožno dostatočne oceniť, ale ktorého význam hlboko s Vami prežívame a chápeme. Všetci Vám želáme, aby z Vášho dieťaťa vyrástol šťastný a nám všetkým prospešný človek.

Vieme, koľko životných skúšok čaká Vás rodičov, kým z Vašej dcéry či syna bude človek s pevným charakterom, človek milujúci človeka, svoju prácu a pravdu. Aby Vaša radosť z dieťaťa vydržala čo najdlhšie, na to bude treba vynaložiť veľa síl, trpezlivosti rodičovského taktu a umu. Konajte tak, aby sa Vaše dobré vlastnosti v dieťatku upevnili, aby Vaše dieťa videlo vo Vás vzor lásky, porozumenia a zodpovednosti, aby poznalo, že je milované a aby vo Vašej prítomnosti malo šťastný a pokojný domov. Dieťa je kvet, ktorý zdobí mladých rodičov, dieťa je opora tých, ktorí mu dali život, a „dobré dieťa“ – to je radostná jeseň a staroba.

Milí rodičia, zo srdca Vám želim, aby Vaše dieťaťko bolo tým, čo ste si vysnívali. Víťam Vás vo veľkej rodine Vajnorákov, **milé deti: Nela, Liliana, Jonáš, Lucia, Eduard, Adam, Ema, Kristína, Terézia, Jakub, Binta**, svet, ktorý ste svojimi očami prvýkrát uvideli,

Vás víta. Vkladá Vám do rúk knižku s čistými stránkami a Vy ju budete naplňať slovom, vetami, ale aj celými dlhými príbehmi svojho života. Píšte ju tak, aby keď sa raz k nej vrátite a začnete listovať, nebolo v nej nič, čo by zatienilo nádej, ktorú my všetci dnes do Vás vkladáme. Milé deťúrence, želim Vám, aby ľudia boli k Vám láskaví. Rozkvitajte zdravím, silou, múdrosťou a láskou. Nech je Váš život krásny, plný radosti a šťastia.

VITAJTE MEDZI NAMI

Nela Boršová, 28. 3. 2021

Liliana Čeles, 19. 5. 2021

Lucia Bolačeková, 17. 6. 2021

Eduard Paulen, 19. 6. 2021

Binta Jammeh, 6. 7. 2021

Jonáš Bačík, 10. 7. 2021

Ema Borbély, 17. 7. 2021

Kristína Svoradová, 27. 7. 2021

Terézia Kovačičová, 14. 8. 2021

Jakub Zeman, 17. 9. 2021

Adam Hudec, 22. 10. 2021

Vajnorské futbalové legendy

Milan Horník

Text: Richard Fekete
Snímky: archív, autor

Za náš klub hrával v mládežníckych kategóriách i za mužov, trénoval deti aj dospelých, bol hospodárom aj členom výkonného výboru. Nikto iný vo vajnorskom futbale nevystriedal všetky tieto posty. Celý jeho život je prepletený s dianím na našom ihrisku. Napriek situáciám, ktoré mu ublížili, má naše farby stále v srdci a v pamäti mu ostávajú hlavne pekné zážitky. A stále na ne spomína, aj keď na dianie u nás sa už nepodiela. Skromný a usmievavý „parťák“, vášnivý rybár, naša legenda – Milan Horník.

Milan Horník

ZAČIATKY V ŤAŽKÝCH ČASOCH

V klube sa objavil ako jedenástročný v roku 1962 v čase, keď mužský futbal u nás upadol. Tri roky ho viedli poslední nadšenci. „Futbal nefungoval, lebo neboli ľudia, ktorí by sa o to starali. Bolo to také neorganizované, živelné. Stálo to na ochote pár zanietencov, ktorí nemali žiadne trénerské vzdelanie. Nás trénovali pán Verešvársky alebo pán Fašung, ale iní neboli. A v roku 1965 tu futbal úplne skončil.“ Následne sa vo Vajnoroch 7 rokov vôbec nehralo. Za ten čas stihol vyštudovať učňovku v Brne a absolvovať vojenskú základnú službu, z ktorej sa vrátil v septembri 1972. „Nebohý Karol Fekete ma stretol už cez „opušťák“ a spýtal sa ma, či ma má prihlásiť na futbal, že sa dáva dokopy mužstvo. Hovorím, že jasné. Prvá cesta po návrate z vojny, aj s kamarátom „Flekom“ (Jozef Fekete, pozn.), viedla na ihrisko. Už tam boli nejakí hráči, ale keď sme sa pýtali, kedy teda môžeme prísť na tréningy, tak nás bratia Milan a Peter Belajovci, ktorí to viedli, vlastne vyhnali so slovami, že oni už svoju partiu majú a nás nepotrebujú.“ Bol to nepríjemný a nečakaný úder, po ktorom prišla logická reakcia. „Aj s Flekom sme to brali ťažko, veď nás vyhodili z vlastného ihriska, z nášho klubu. Na Vajnory som zanevrel, povedal som si, že tu už hrať nikdy nebudem.“ Obaja sa presunuli do vtedajšej Transparty a čas krivdu postupne zahladil.

PREDA ZA VAJNORY

A v roku 1982 sa vrátil. „Prehovoril ma Karol Gróf starší. Súhlasil som, lebo v Transporte ma to nebavilo. Na tréningy

chodilo len pár hráčov a ja som mal väčšie ambície.“ Vo Vajnoroch, samozrejme, ako rodák všetkých spoluhráčov poznal. „Hrával som stopéra, postupne som sa presunul na pravú stranu obrany. Ferko Grebečí bol naľavo. Futbalovo som si rozumel takmer so všetkými. S Tonom Bartoviakom, s Mutom (Milan Zeman, pozn.), spomínam na všetkých v dobrom. Nikto nebol namyslený, nikto zo seba nerobil hviezdu. Jediný, kto tu tak vyskakoval, výkonnosťne i tým, kde už hral, bol Štefan Zeman, ktorý predtým hrával za Karvinú. Niekedy sme si strašne liezli na nervy. V zápase na Štarte sme sa tak pohádali, že som za to dostal červenú kartu. Ale na to sa zabudne.“ Horúce hlavy vždy vychladli. V kádri panovala dobrá nálada. Na ihrisku, aj mimo neho.

„Ja som si vždy zakladal na dobrých vzťahoch s ľuďmi, s ktorými som robil, a na partii.“ V kádri vydržal sedem sezón. Skončil ako 38-ročný, i keď nejaké zápasy odohral aj neskôr, keď bolo málo hráčov a klub potreboval výpomoc. „Pamätám si môj posledný zápas, keď sme hrali doma s Dúbravkou a tréner Peťo Kuchár nemal hráčov. Tak zavolať mňa aj Fera Grebečího. Ja som mal 43 a on ešte o 3 roky viac. Odohrali sme na krajoch obrany celý zápas. Vyhrali sme 2:0.“ Rozhodnutie vrátiť sa neľutuje. Vajnory sú jeho srdcovkou. „Som rád, že som ten futbal robil ešte aj v tej peknej dobe, keď ani tých peňazí

toľko nebolo. My sme si pitie nosili na ihrisko z domu, zbierali sme železo a nosili sme ho do zberu, aby mal klub nejaké financie. Keď sa budovala diaľnica, Fero Grebečí zobral nákladniak a my sme išli s ním a zbierali. Boli sme viac zapálení ako hráči teraz.“

PRVÁ DETSKÁ PARTIA

Hneď po ukončení hráčskeho obdobia presedlal na tréningy. „Ja by som sa nechal s futbalom nahovoriť na všetko. Tak som sa začal venovať prípravke. V mojej skupine boli Peter Brndiar, Juraj Čík, Juraj Toman, Mišo Doletina a ďalší. Keď sme začínali, bolo nás aj 30. Aj preto, že som robil školníka.“ V miestnej základnej škole pracoval od roku 1990. Pocitovo sledoval hodiny telesnej výchovy a aj to, ako sa deti hrajú v školskom areáli, ktorý spravoval dlhých 24 rokov. Každého nadaného chlapca hneď volal na futbalové ihrisko. „Každému som hovoril, aby prišiel, aby dovidel aj kamarátov. Samozrejme, že časom ich mnoho aj odpadlo, ale vždy nás bolo dosť.“ Rodičia vtedy na tréningy a zápasy takmer vôbec nechodili. Možno aj preto chlapci vytvorili skvelú partiu. „Prvého mája sme išli aj do hôr. Opekali sme si tam. Na zápasy sme chodili spoločne výlučne autobusom MHD. Iba ja a šestnásť, niekedy osemnásť hráčov. A všetko išlo hladko.“ Deti futbal hltali, keďže nemali toľko možností ako dnes. „Nechal som s nami tréningy aj slabších chlapcov. Vedel som,

že tam budú iba na jednom tréningu, ale nechcel som im kaziť radosť.“

Futbal bol pre ne všetkým. Preto veľmi ťažko znášali, keď sa museli rozdeliť na vtedy tradičný Vianočný halový turnaj v telocvični na Pionierskej ulici. Chceli v plnej sile nadviazať na úspech staršej partie trénera Karola Grófa mladšieho, ktorá turnaj vyhrala a išla na celoslovenské finále do Prešova. No vtedajšie vedenie novej cirkevnej základnej školy na sny chlapcov nehladelo. „Prišlo odtiaľ rozhodnutie, že oni si urobia vlastný tím. Takže spoluhráči z klubu na ten turnaj nešli v jednom družstve, ale v dvoch. Všetci sa nám tam čudovali, prečo sme to spravili. Najviac sa to dotklo Jura Číka, ktorý takmer plakal. Ten rez bol vtedy voči deťom veľmi surový a nelogický, veď sme jedna dedina.“ Ale na futbalovom ihrisku sa potom všetci znova stretli a čoskoro na to zabudli. A ťahali to spolu až na prah mužskej kategórie.

AKO TRÉNER MUŽOV

A práve vtedy odchádzal z klubu tréner mužov Peter Kuchár. Vtedajší predseda Robo Vajda preto hľadal v roku 1999 náhradu. „Mne sa tiež zdalo vhodné a logické prejsť k seniorom, keďže som mohol so sebou zobrať aj dorastencov a hneď ich zapracovať medzi mužov. S deťmi je to také vďačnejšie, vidíš, ako napredujú. U mužov to tak už nie je, ale naplňalo ma aj to.“ Aj v mužskej kabíne sa postupne vytvorila veľmi silná súdržná partia. Vydržal v nej až osem sezón. „Výrazní boli mladí Matúš Matejčík a Peter „Kiko“ Krištofič. Ten keby teraz začal trénovať, tak ešte bude platný. Peťo Priečhodský vynikal technikou, aj keď nezabojoval ako iní. Aleš Čík bol zase bojovník. Vlasto Jágerčík bol vždy ochotný, s perfektným prístupom. Spomínam si aj na dvoch vojakov, hlavne na šikovného Pala Masla z Ružomberka. Darilo sa u nás aj mladému Andrejovi Šuniarovi. Ale pre neho

i iných boli Vajnory len prestupnou stanicou.“ Posledné sezóny neboli jednoduché. Viackrát avizoval, že by už skončil, ale náhrada nebola. Našla sa až po tom, ako si predseda klubu Robo Vajda urobil trénerský kurz.

DRUHÁ DETSKÁ SKUPINA

Nasledoval návrat k mládeži a nová partia detí, ktorá bola úplne odlišná od tej prvej. „Rozdiel bol obrovský. Druhú partiu výrazne podporovali rodičia. Vytvorili veľmi silnú skupinu. Niektorí z nich mali pocit, že futbalu rozumejú viac ako tréner. A aj tie deti boli neporovnateľne iné. Niektoré boli fajnové, s viacerými mali rodičia problémy, nie to ešte ja.“ Rozdiel bol aj v danostiach. Nová generácia nebola tak pohybovo nadaná, nepomáhala jej ani úroveň telesnej výchovy. „Videl som aj tie telocviky za tých 24 rokov, čo som robil školníka, a viem porovnať. Voľakedy sa na nich viac pracovalo. Teraz sa hrá vybijaná, lebo pri nej stačí stáť a nikomu nehrozí zranenie. V mojich časoch sme skákali cez švédsku debnu na chodbe a nikdy sa nič nestalo.“

Napriek tomu sa vďaka poctivým tréningom aj v tomto tíme objavilo niekoľko talentov. Pollák, Krajčí, Sadloň, Depeš, Hanzlík či traja bratia Kulovci. V klube sa všetci nádejali, že táto generácia bude kostrou nového seniorského tímu. No realita je úplne iná. Lukáš Pollák už dlhodobo pôsobí v Interi a v našej šatni je s prestávkami iba Dávid Onděčko.

„Z mojej prvej skupiny ostali pri futbale viacerí. Hrali viac so srdcom, nemali ani toľko možností. V tej druhej to napriek veľkej podpore rodičov nevyšlo. Myslím si, že chyba bola aj v tom, ako sa s nimi pracovalo neskôr.“ Keby to vraj vtedy vedel, tak by družstvo nepustil. „Starý Tegelhoff nám na kurze hovoril, že Vy budete viac ako rodič, a tak to aj bolo.

Deti nás rešpektovali viac ako rodičov. Ale keď ste k nim blbý, nedopadne to dobre. Podľa mňa treba byť tolerantný a tak nejako ich napravovať.“ S trénerstvom skončil v lete 2015, keď sa jeho družstvo posúvalo do kategórie starších žiakov. Tento mládežnícky kolektív sa definitívne rozpadol o 3 roky neskôr.

POSLEDNÉ ROKY V DVOJROLE

Záver trénerského obdobia sa už prelínal s činnosťou hospodára. „Bolo to z núdze, keď pán Novák ochorel. Mladí to robili nechceli a Robo Vajda inú možnosť nemal. Skončil som ako školník, bol som na dôchodku, takže som mal na to čas.“ Klubu v tejto pozícii pomáhal niekoľko rokov. Od leta 2016 bol aj členom výkonného výboru. S oboma funkciami sa definitívne rozlúčil koncom roka 2019. „Žiaľ, ten rozchod s vajnorským futbalom nebol podľa mojich predstáv a nebolo to v poriadku. A nielen mojou vinou. Som z toho sklamaný ako to dopadlo. Preto som ku koncu nechcel chodiť ani na výbory.“ Konkrétnejší pri rozprávaní byť nechcel. Aj pri tejto nepríjemnej téme dbal na to, aby nikomu neublížil.

„Môj život bol spojený s futbalom, niektoré veci sú mi stále ľúto, aj ma to ťahá na ihrisko zahrať si trebárs so starými pánmi, ale mám už svoje roky. A navyše ten vírus.“ Dianie v klube ale naďalej sleduje. Aj to, že sa stále nepodarilo vyriešiť plochu ihriska, ktorá nie je majetkom obce. „Som z toho sklamaný. Bývalý starosta sa bil do prs, že to vyrieši, ale počas jeho 12-ročného pôsobenia sa nič nezmenilo. Veril som, že to vďaka kontaktom dokáže, ale, bohužiaľ.“ Súčasný vedenie miestneho úradu sa veľmi snaží, aby sa pozemky pod ihriskom doriešili. Všetkým v klube zostáva len veriť, že sa to podarí. Veď futbal vo Vajnoroch, aj jeho legendy, vrátane Milana Horníka, si to zaslúžia.

Milan Horník v hornom rade druhý zľava

Kontrola izby Juraja Dušku počas sústredenia

Život FK Vajnory

Text: Richard Fekete
Snímky: Pavol Miženko

Táto zima je asi pre každého opäť veľmi náročná. Neustále sa meniace pravidlá a nariadenia, stále nové informácie ohľadne pandémie, rôzne zdroje prinášajúce rozdielne výklady a vysvetlenia. Človek sa stráca a zužuje svoj pohľad naozaj už len na tie informácie, ktoré sa ho bytostne týkajú.

V našom klube sme sa na vzniknuté problémy snažili pružne a čo najrýchlejšie reagovať. V decembri sme tréningový proces pozastavili úplne, ale v januári, hneď po skončení prázdnin, sme ho chceli naplno naštartovať. Nešlo to ale hladko, keďže každá škola či ďalší poskytovatelia tréningových priestorov si našli iný výklad smerníc a znenia vyhlášok. Mnohokrát sme museli spolu so šéftrenerom meniť rozvrh tréningov. Písali sme ich vopred, keďže sme chceli byť pripravení na každú alternatívu, na každý model, ktorý mohol nastať.

V klube máme 180 detí, čo znamená asi 400 rodičov, k tomu aktuálne 10 aktívnych

Vajnoráci na Sitne

trénerov. Nie všetkým zo 600 dotknutých osôb sme mohli vyhovieť, ale som presvedčený o tom, že v prevažnej väčšine sa nám to podarilo. V čase písania týchto riadkov sme už len dúfali, aby februárová vlna me-

nej zákerného, ale infekčnejšieho omikronu neparalyzovala jednotlivé skupiny pre veľké množstvo detí v karanténe. To platí aj pre A-mužstvo, ktoré začalo nový rok netradične.

Vrchol Sitna

O stravu sa staral Tomáš Uhler

Ranný výbeh

MUŽI NA „MINI SÚSTREDENÍ“

Po dlhých rokoch sme našli spôsob ako našim seniorom umožniť sústredenie. Nebolo síce dlhé, ale rozhodne malo význam. Koncom januára sa približne polovica kádra presunula aj s trénerom na víkend k Banskej Štiavnici. Chatu vybavil Paľo Miženko, ktorý na akcii zastupoval vedenie klubu. Základnou myšlienkou bolo upevniť väzby medzi chalanmi a odraziť sa do klasickej prípravy v nasledujúcich týždňoch. Pri jazere na Počúvadle absolvovali hráči zo pár výbehov v prírode a náročný výstup v zrýchlenom tempe na neďaleké Sitno. Škoda len, že sa nezúčastnil väčší počet

futbalistov, no viacerých nepustili školské povinnosti počas skúškového obdobia.

Podľa trénera Marcela Huláka napriek tomu pobyt splnil svoj účel. Hráči sa vo voľnom čase dobre bavili a počas tréningov aj poctivo a s chuťou pracovali. Aj keď to miestami bolelo. Spokojný bol i s tým, že sa utužil kolektív a jeho zverenci sa vzájomne spoznali aj v kritických situáciách, ktoré predstavovala fyzická záťaž. Všetci spoločne museli zvládnuť kondičné problémy. Pritom sa povzbudzovali, „hecovali“, aby každý prekonal sám seba a šiel na dno síl.

Za organizáciu a zabezpečenie všetkého potrebného patrí vďaka hlavne nášmu pokladníkovi a stále aj hráčovi Paľovi Miženkovi. Pomohol aj „kuchár“ Tomáš Uhler, ktorý sa znovu vrátil do vajnorského kádra. V ďalšom priebehu zimného obdobia čakali našich mužov hlavne tréningy na Mladej Garde. Jarná časť IV. ligy by sa pre nich mala začínať 20. marca súbojom v Jakubove.

Na vystrihnutie ponúkame aktuálnu verziu jarného vyžrebovania. Prípadné zmeny nájdete na klubovej stránke.

Porada s trénerom

JARNÁ ČASŤ IV. LIGY VYŽREBOVANIE

20. 3.	Jakubov – Vajnory	15:00
27. 3.	Vajnory – Slov. Grob	15:00
3. 4.	V. Leváre – Vajnory	16:30
10. 4.	Vajnory – Vištuk	16:30
17. 4.	Pezinok-Cajla – Vajnory	17:00
24. 4.	Vajnory – Jarovce	17:00
1. 5.	Čunovo – Vajnory	17:00
5. 5.	Svätý Jur – Vajnory	17:30
8. 5.	Vajnory – NŠK 1922	17:00
15. 5.	Vajnory – Láb	17:00
22. 5.	Vajnory – Domino	17:00
25. 5.	Karlova Ves – Vajnory	17:30
29. 5.	Vajnory – Závod	17:00
5. 6.	Jablonové – Vajnory	17:30
12. 6.	Vajnory – Kostolište	17:30
19. 6.	Limbach – Vajnory	18:00
26. 6.	Vajnory – Lamač	18:00

HARMONOGRAM PRISTAVENIA VEĽKOKAPACITNÝCH KONTAJNEROV

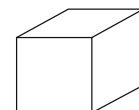

na 1. polrok 2022 v MČ Bratislava - Vajnory

Kontajnery budú pristavené v piatok a odvážané v pondelok.
Pri umiestnení kontajnerov na zbernom dvore, sú kontajnery prístupné pre obyvateľov iba v čase otváracích hodín: v piatok od 14:00 do 18:00, v sobotu od 8:00 do 16:00.

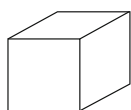

JAR 2022

11. týždeň
18. 3. - 19. 3.

2 ks Zberný dvor Pri mlyne (7m³)

13. týždeň
1. 4. - 2. 4.

2 ks Zberný dvor Pri mlyne (7m³)

16. týždeň
22. 4. - 23. 4.

1 ks Zberný dvor Pri mlyne (7m³)
2 ks 7m³ Vajnorské jazerá

19. týždeň
13. 5. - 14. 5.

1 ks Zberný dvor Pri mlyne (7m³)
2 ks bytovky na Rybníchej ul.č. 61 [oproti BEZ-ke]

21. týždeň
27. 5. - 28. 5.

2 ks Zberný dvor Pri mlyne (7m³)

Po naplnení kapacity kontajnerov neukladajte odpad mimo kontajnerov.

TERMÍNY ZBERU *triedeného* ODPADU

VRECOVÝ ZBER PRE PRVÝ POLROK 2022

Január

4. 1. 2022
18. 1. 2022

Február

1. 2. 2022
15. 2. 2022

Marec

1. 3. 2022
15. 3. 2022
29. 3. 2022

Apríl

12. 4. 2022
26. 4. 2022

Máj

10. 5. 2022
24. 5. 2022

Jún

7. 6. 2022
21. 6. 2022

i

**UZAVRETÉ VRECIÁ JE POTREBNÉ VYLOŽIŤ
V DEŇ ZBERU DO 7:00 HOD. NA OBVYKLÉ MIESTO
ZBERU ZMESOVÉHO KOMUNÁLNEHO ODPADU, ĎAKUJEME.**

i

UROBILI SME

Nainštalovali sme osvetlenie k soche Sv. Floriána

Tento rok nás sneh neprekvapil, chodníky a cesty sme odpratávali od skorého rána

Aj opravy poškodeného značenia patria do činností chlapov z HS

Niektoré stromy nevydržali nápor silného vetra, chlapi z HS boli okamžite v teréne aby odpratali popadané konáre

V decembri sme osvetlili rizikové priechody pre chodcov (Rybničná ulica, Roľnícka pri zdrav. stredisku a priechod na zastávke pri Hospodárskej ulici)

Vajnory získali vďaka príspevku z enviromentálneho fondu nový traktor